

Hommage de l'éditeur
Robert L. Hansen

BOGENS VERDEN

TIDSSKRIFT FOR
DANSK BIBLIOTEKSVÆSEN
REDIGERET AF ROBERT L. HANSEN

(AFDELINGEN »UNGDOMMEN« AF P. A. PEDERSEN-SEJERBO)

15. AARGANG

APRIL-MAJ 1933

NUMMER 4-5

INDHOLD

H. P. Hansen: Overbibliotekar Carl S. Petersen 60 Aar ..	65
Hans Aage Paludan: Fra katalanske Folkebiblioteker ..	67
H. Hvenegaard Lassen: Fyens Stiftsbiblioteks Katalogisering	73
Fra Statens Bibliotekstilsyn	75
Fra Danmarks Biblioteksforening	77
Bibliotekslitteratur	77
J. S. Møller: Foreningen Danmarks Folkeminder..	79
Frederiksberg Kommunebibliotekers nye Bygning ..	80
Ida Bachmann: Katalogisering af løbende Tidsskrifter..	82
Ruth Køster: De trykte Katalogkort	83
Fra Biblioteksarbejdet	84
Notitser	85
Personalialia	86
Ansættelser	86
Ledig Stilling	86

LITTERATUREN

Anmeldelser	87
Andre nye Bøger	94

UNGDOMMEN

Nye Bøger	96
-------------------	----

Næste Nr. af Bogens Verden udkommer ca. 10. Juni.

UDGIVET AF

DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING
I KOMMISSION HOS H. HAGERUPS FORLAG, KØBENHAVN

Redaktionens Adresse: Skt. Pederstræde 19, København K.

Hugall 6-492

OVERBIBLIOTEKAR CARL S. PETERSEN 60 AAR

DEn 29. April fylder det kgl. Biblioteks Overbibliotekar 60 Aar, og Danmarks Biblioteksforening benytter gerne Lejligheden til at fremføre sin Tak for det Arbejde, Overbibliotekar Petersen har nedlagt indenfor Folkebibliotekernes Kred, og for den Interesse, hvormed han stadig følger baade deres almindelige Udvikling og Arbejdets Detailler.

Det er jo forøvrigt ved denne Anledning vel værd at bemærke, hvilken Rolle Mænd fra det kongelige Bibliotek er kommet til at spille i Folkebibliotekernes Historie. Den tidligere Overbibliotekar H. O. Langes afgørende Betydning for disse Bibliotekers hele organisatoriske Opbygning er vel bekendt. Hans Plan om Centralbibliotekerne som Hovedhjørnesteene i Bygningen og hans idelige Pegen paa Folkebibliotekernes Opgave i det folkeoplysende Arbejde har jo været grundlæggende. Fremdeles er den nuværende Biblioteksdirektør og den første Biblioteksinspektør (nuværende Overbibliotekar Svend Dahl) saavel som hans Efterfølger (dette Blads Redaktør) alle oprindeligt udgaaede fra det kongelige Bibliotek.

Overbibliotekar Carl S. Petersens Andel i og Interesse for Folkebiblioteksarbejdet begynder med hans Udsendelse til Sønderjylland efter Genforeningen, hvor han som Bibliotekstilsynets Repræsentant i Aarene 1921—23 organiserede det sønderjyske Folkebiblioteksvæsen, en Gerning han var som skabt til baade gennem sin mangeaarige Interesse for sønderjyske Spørgsmaal og gennem sit djærvt folkelige Temperament, der overvandt mangan vanskelig Modstand, som andre kunde have knækket Halsen paa.

Den Interesse for Folkebibliotekernes Vækst, Carl S. Petersen

Overbibliotekar Carl S. Petersen.

i disse Aar erhvervede, førte ham i de følgende Aar midt ind i disse Bibliotekers Arbejdssphære, og han var i Aarene 1924—28 et stærkt paaskønnet Medlem af Danmarks Biblioteksforenings Bestyrelse. (Naar han traadte ud i 1928, skyldtes det Lovændringen, der reducerede Bestyrelsesmedlemmernes Antal.) Og ved næsten hvert Aarsmøde i det sidste Aarti har vi set Overbibliotekaren i vor Midte, og med Fornøjelse og Udbytte har vi paahørt baade hans alvorlige og hans muntre Indlæg, der har gjort ham til en meget populær Mand i vor Kreds. En yderligere Indsats for Folkebibliotekernes Udvikling kom Carl S. Petersen til at yde, efter at han ved sin Udnævnelse til det kongelige Biblioteks Overbibliotekar i 1924 blev Repræsentant for de københavnske videnskabelige Biblioteker i Biblioteksraadet, hvor hans kraftfulde Deltagelse i principielle Diskussioner altid paahøres med stor Interesse af alle Parter.

Det skal heller ikke glemmes, at Overbibliotekaren lige siden Biblioteksskolens første Dage med enkelte korte Mellemrum har været en elsket Lærer paa denne Skole, hvis Elever nu paa deres højst forskellige Poster rundt om i Landet alle med Taknemlighed mindes hans lunefyldte, men alligevel præcise og klare Fremstillinger af den ældre danske Litteraturs Historie eller hans Gennemgang af Litteraturen om Danmarks Historie.

Saa vel disse Elever som den videre Kreds af Biblioteksfolk, der samles paa vore Aarsmøder, vil maaske have modtaget Indtryk af en Mand, der ynder at kokettere med en vis Despekt for de almindelige Begreber om Aandslivets Betydning for Folket, Folkeoplysning o. s. v. Kendt er hans ofte udtalte Beundring for »Knaldromaner« i Modsætning til »Litteratur«. Koketteriet er let gennemskueligt. Hvad der er udgaaet fra Carl S. Petersens egen Pen, beviser det fuldkomment. Ingen sinde er der i Danmark skrevet en dansk Litteraturhistorie, der i den Grad i hele sin Aand lægger an paa at give Folket det bedste i den bedste folkelige Form, som den af ham udarbejdede første Del af »Ill. dansk Litteraturhistorie«. Hans kommenterede Udgaver af Paludan-Müller og ikke mindst af Grundtvigs Digte ligger paa samme Linje. Hans Formandskab for »Udvalget for Folkeoplysnings Fremme« betegner en ny Æra for Udvalgets Skrifter i en Aand, som de moderne Folkebiblioteker ikke ønsker anderledes. Der er maaske nok adskilligt hos Overbibliotekaren, der kunde friste en til at indrangere ham blandt en svunden Tids »Nationalliberale«, men saa' man Hjertet nærmere efter, vilde man utvivlsomt finde »Bondevennen« dybest inde, og det er dette Hjertelag, der har gjort ham til Folkebibliotekernes Ven.

Overbibliotekarens Arbejde indenfor det kongelige Biblioteks Mure er det ikke her Pladsen at komme ind paa. Det er os

bekendt, at der efter Bibliotekskommissionens Betænkning — hvori Overbibliotekaren havde sin store Andel — er foregaaet et stort Fornyelsesarbejde paa Biblioteket i Betænkningens Aand. Vi ønsker Overbibliotekaren paa hans 60 Aars Dag, at det maa lykkes ham trods Krisetider og Valutamisère at gennemføre dette Arbejde, der bliver grundlæggende for kommende Tider.

Roskilde, d. 12. April 1933.

H. P. HANSEN.

FRA KATALANSKE FOLKE- BIBLIOTEKER

Af Bibliotekar HANS AAGE PALUDAN (Det kgl. Bibliotek).

FOR den, som i Spanien og Portugal væsentlig har haft Ærinde i de gamle, historiske Biblioteker, hvor man ser kuriøse Ting, er det fornøjeligt at sætte sig ind i de Aarsberetninger, der udsendes fra de moderne katalanske Folkebiblioteker i Barcelonas Omegn. Thi man ser sære Ting i de gamle, lærde Biblioteker. I Escorials berømte Augustinerbibliotek f. Ex. staar Bøgerne opstillede med Ryggen indad endnu som i 16. Aarhundrede, og Titlen er skrevet med Tusch nedad det fremvendende Forsnit — eller slet ikke skrevet; en god Opstilling for Konserveringen, men ikke vidnende om megen Benyttelse. I Raadhusarkivet i Palma paa Mallorca laa Arkivsagerne i Bunker paa Straastole og paa Gulvet i et aabent Galeri, hver med en stor Sten over sig, solblegede og flagrende i Gennemtrækken. I det Columbinske Bibliotek i Sevilla traf vi som Bibliotekar en ærværdig, men streng og uvillig Bedstefader af en Canonicus, der kun talte Spansk og Latin, og var synlig lettet, da vi havde fremført vor Hilsen, og det viste sig, at vi ikke havde noget værre paa Hjerte end en collegial Höflighed og Ønsket om at se Columbus' fremlagte Haandskrifter. Det gamle Universitetsbibliotek i Salamanca præsenterer sig med et mægtigt opadstræbende sort Kakkellovnsrør op til Loftet fra en diminutiv Ovn i Læsesalen, Bøgerne staar i Reolerne i 2 Rækker bag hverandre: de store bagved, de mindre foran, og Hjemkaldelse af Bøgerne foregaar simpelthen ved Opslag i Klostergangen udenfor. I Biblioteca nacional i Madrid damper Bibliotekarerne uophørlig paa deres Cigaretter ved Siden af Opslaget »Rygning strengt forbudt!« — og i det navnkundige Universitetsbibliotek i Coimbra, hvor Læsepultene er byggede som Nodestole, gemmes de høje Stiger i sindrigt indrettede Skabe i Reolernes Endevægge, medens Bøgerne ligger i Stabler rundt paa Gulvet med de nyskrevne Katalogsedler i.

Pligtaflevering til Biblioteca nacional indførtes allerede under Filip V († 1746), men maatte hyppig indskærpes, da den ikke overholdtes. 1869 paa-bødes Oprettelsen af *Bibliotecas populares* ved Skolerne, men de oprettedes ikke. Ved Statens Biblioteker finder Hjemlaan Sted mod Kaution, højest af 3

Bind ad Gangen og mod 48 Timers Forudbestilling. 1911 skabtes i Madrid og Barcelona to *Bibliotecas populares modelos*, 1912 en folkelig Afdeling i de under Undervisningsministeriet sorterende Biblioteker, samt under Skole-direktionen *Bibliotecas populares circulantes*, der skulde circulere rundt til Skolerne, med Central i Madrid. Meget af dette blev dog ikke til noget. 1926 indskærpede Direktoratet Bestemmelserne paany med nøje Regler for Statsunderstøttelsen, og 1928—29 indrettedes Børnebiblioteker i Madrids og Barcelonas Parker i Fritiden, med Støtte af Kommunerne.

Bestræbelserne har været hæderlige, dog virker som Modsætning til den megen spanske Slendrian de nye katalanske Folkebiblioteker imponerende moderne og velindrettede, som det var at vente i denne mere foretagsomme Del af det tidligere spanske Monarki. Alt gaar efter en Snor, Benyttelsen er betydelig, ses det af de med en Luxus af Statistik udsendte »*Anuaris de les biblioteques populares*« fra »Bibliotekernes tekniske Direktion« i Barcelona. Som Titlen viser, er Skriftsproget nu efter Republikens Indførelse Katalansk, hvad Talesproget hele Tiden har været i disse Biblioteker, af hvilke jeg skal søge at tegne et Billede paa Grundlag af et Par Aarsberetninger.

Folkebibliotekerne er oprettede siden 1918 af den katalanske Mancomunitat (Kommunalstyret): i Sallent 1918, i Canet de Mar 1919, Pineda 1922, Granollers 1927, Manresa 1928, Vic 1930 (egl. 1923, men stoppet af Dictaturet), Calella 1930. Hertil kommer et Par Søsterbiblioteker mod Syd: i Tarragona, Vendrell og Uldecona, samt et tilsvarende, der vedligeholdes af Sparekassen i Sabadell. Et Par Prøver af Statistik over Benyttelsen: i en By som Sallent, med 4653 Indbyggere, besøges Læsesalen 1930 af 4797 Læsere, der benytter 9725 Bind, Udlaanet har indskrevet 785 Laanere, benyttes af 378, der læser 6001 Bind. 11 Bind er bortkommet. I Granollers med 25928 Indbyggere (hvoraf dog kun 15787 kan læse) benyttes Læsesalen af 14210 (6700 Mænd, 1200 Kvinder, Resten Børn), der læser 26369 Bind, Udlaanet af 548 (indskr. 571), der bruger 8199 Bind. 9 Bd. tabt. I Canet de Mar staa Kundskaben forholdsvis højere: af Byens 3658 Indbyggere er kun 2947 Alfabetere, men 11575 besøger Læsesalen (lige mange Mænd og Kvinder) og læser 18805 Bøger, Udlaanet benyttes af 587 (10413 Bind), og 5 Bind formøbles. Granollers Bibliotek ejer 1929 6764 Bind, Canet de Mar 1930 6334 Bind.

Bøger, der ikke haves, laanes fra Biblioteca de Catalunya, Centralbiblioteket i Barcelona. Laanerne spørger forbausede, om de ikke skal betale Porto, men det skal de ikke. Hvert Bibliotek forestaas af en *Bibliotecaria* med en Assistent til Hjælp: hele Personalet er kvindeligt lige til Portnerne. Der holdes aabent ogsaa Son- og Festdage, Læsere har selv Adgang til Reolerne, endog Børnene, — thi hvert Bibliotek omfatter tillige en Børneafdeling, hvor Forbrug er meget stort. Ellers er Reglerne lidt vanskelige at læse ud af disse enkelte Aarsberetninger. En Kautioen kræves for Hjemlaan, og Erfaringerne er i det hele som andre Steder: en Herre føler sig ydmyget i sin Æresfølelse ved, at en anden skal kautioenere for ham, og for ikke at støde en Laaner fra sig ved Rigoisme, lader man ham faa Bogen uden Kautioen. Og, tilføjer Bibliotekaren, de to Bøger, vi iaar forgæves har kaldt tilbage, var netop laant til to Laanere, der efter deres Stilling selv kunde kautioenere for andre. Et Par Børn har selv fabrikeret deres Lærers Underskrift; da man spurgte det ene, hvorfor han havde skrevet saa daarligt, svarede hun frækt: »Fordi han havde saa travlt!«

Læsesealen i Folkebiblioteket i Granollers (N. for Barcelona, 26.000 Indb.).

Erstatning for bortkommen Bog kan betales i Afdrag. De ny erhvervede Bøger sendes (tildels efter Ønskeseddel) fra Fælledirektionen, imødeset med Spænding, og opstilles foreløbig i et særligt Nyhedsskab, ligesom Aviserne faar Meddelelse om dem. Desinfektion foregaar ved, at Bøgerne fremlægges i Solen, men et Apparat ønskes meget. Biblioteksførere (*Guías*) udarbejdes af Direktionen og uddeles forskelligt til de forskellige Biblioteker, en hver Maaned eller 6—8 om Aaret, navnlig for at bringe fjerntboende i Kontakt med Bibliotekets kulturelle Atmosfære, hedder det i en Beretning. Det synes at jvære Bibliografier snarere end Kataloger, saaledes faar Manresa 1930 til Udlevering: »Nogle Værker af Interesse for dem, der forbereder sig til Lærergerning«, »Helgeners Liv og Legender«, »Bøger om Leg og Sport«, »Romantismen«, »Nylig modtagne franske Romaner«, »Handelen og alt hvad dermed staar i Forbindelse«, »Juletid«. Til Canet leveres 1929 bl. a. »Arabisk Bibliografi«, »Religiøs Musik«, »Moderne spanske Digtere«, »Sprog«, »Værker for det kvindelige Publikum og særlig vedrørende Familien«, »Rejsebøger«, »Apologetiske Skrifter«; til Granollers bl. a. »Værker om det romerske Spørgsmaal i Anledning af Laterantractaten«, »Antropologi og Præhistorie«. Andre faar dem et andet Aar.

En Biblioteksskole (*Curso de estudiantas bibliotecarias*) uddanner Personalet i Barcelona og sender sine Elever ud til reglementerede Biblioteksbesøg for at blive fortrolige med Arbejdet, 3 Elever om Aaret hvert Sted; hele Skolen kommer ogsaa paa Enkeltbesøg, ligesom Eleverne kan tilkaldes til ekstraordinært Katalogiseringsarbejde (af større testamentarisk Boggave). Bibliotekarerne gør et tiltalende, ret intelligent Indtryk, om de end ofte som de Syd-lændinge, de er, bruger en sand Ordstrøm for at fremsætte ganske selvfølgeligelige Ting, f. Ex. Side op og Side ned om Principerne for den Præmieuddeling til de bedste Læsere, der aarlig finder Sted, om Vanskelighederne ved at udfinde den, der læser bedst, og Konsekvenserne af at belønne blot den, der læser mest, — inddelt i utallige Synspunkter. En anden erklærer Aaret efter, at det hele er dog næppe saa svært: man faar altid en Fornemmelse af Læsernes Kvalitet og kan udpege 2—3 værdige. En vis moderlig Følelse cp-

fylder Bibliotekarerne overfor Læserne, en Glæde ved at se ud over den fyldte Sal, Smerte ved at skulle meddele, at Lukketid er kommet, Stolthed naar en af deres unge Læseres Navn staar under en Artikel i Avisen, Tilfredsstillelse ved at notere, at de theologiske Bøger er brugt af en Student til en Seminarieopgave over Vulgata. De tiltræder »*plenas d'illusions*« (staar der om en Assistent), med stærk Følelse af at være »*misioneras de la cultura*«, af at skulle »præsentere Forfatterne for Læserne«, fulde af Ansvar ved at »føre disse paa Lysets og Sandhedens Vej«: Fader, Lærer og *bibliotecaria* burde træde sammen for i Fællesskab at forme Individet. En Lærerinde spørger Bibliotekaren i Pineda, hvad disciplinær Methode hun anvender for at faa Læserne til stadig at forholde sig rolige, og hvor meget Frikvarter hun giver dem? Saalidt Begreb har Folk om Biblioteker. En Kvinde, der saa Kataloget, spurgte, om Bøgerne var til Salg? Da man aabnede i Ulledecona, spurgte flere, om der var Adgang for Kvinder, da mange af dem troede, Biblioteket kun var for Mænd. Stadig klages der fra Granollers over, at de unge Piger og Fruer kun bruger Udlaanet, men generer sig for at sidde paa Læsesalen. »Jeg vilde skamme mig ved at komme«, sagde en af dem, »man vilde anse mig for en Drivert! Nej, det er godt for Fruer, der har to eller tre Tjenestepiger.« Og mange jævne Familiemødre er Fjender af Bøgerne som Roden til alt ondt; »*en els llibres no s'aprèn res de bo*«, siger de (i Bøgerne lærer man ikke noget godt). Derfor følger Bibliotekar-Damerne saa stærkt deres Mission: at vejlede Læserne, svare, naar de spørger om Raad, derfor gribes de af »dyb Pessimisme«, naar Læsertallet er gaaet lidt ned et Aar (under den politiske Bevægelse!), medens de glade og stolte noterer, naar de har kunnet undervise en Laaner i Brugen af Encyclopædierne, eller naar Læserne kommer med alle Slags Spørgsmaal, »overbeviste om, at hun vil finde Løsning paa dem alle«. Der skelnes mellem Læseren, som er klar over Forholdene og strax kommer med Hatten i Haanden og beder om Raad, Læseren, der ikke er klar over Forholdene og raaber højlydt: »God Dag!« ved sin Indtræden, forbavses over, at ingen svarer, at man ser forundret paa ham, og Børnene fniser, — som selv vil klare sig og maa behandles varsomt for at gøres tilgængelig for Vejledning, — og endelig den frygtssomme Læser, som man tager sig af. Man søger ogsaa at stikke andre, lodigere Bøger ind mellem de evindelige lette Romaner, Laanerne begærer, man rationerer endda (i Canet) Laanerne, saa de kun maa faa 1 Roman ad Gangen, da det viste sig, at de unge Mennesker i deres Fritid consumerede indtil 4—5 skønlitterære Værker om Dagen: man giver dem saa en *Economia domestica* med i Stedet for den anden forlangte, eller en anden Bog, lærer dem at læse »Don Quijote« i en kommenteret Udgave, saa den dybere Forstaaelse vaagner og dermed Lysten til at gaa videre til andre Ting: Lull eller Augustin med Commentar. Man gør Propaganda, som Boghandleren for at sælge en Bog, og faar Folk til at læse Balmes' Filosofi i Stedet for altid Blasco Ibáñez' Romaner, de gaar modvilligt ind derpaa og vindes til egen Forundring for den nye Læsning. Mere naivt fortæller Bibliotekaren i Canet om gode Romaners gavnlige Indflydelse: En ung Mand læste to Gange med Mellemrum, Vayredas »*Sang nova*« og fæstnede sig ved Montserrat, den typiske katalanske Kvinde, deri, saa han valgte til Hustru en god, klog og sund ung Pige fra en katalansk Gaard. Og en ung Kvinde læser Bordeaux' »*Peur de vivre*« med det Resultat, at hun drager

til Barcelona og bliver Hjælpelærerinde ved en Skole, bestemt paa at kæmpe for Livet trods al Modgang.

Om Tidsskrifthold oplyses, at der først var ringe Interesse for at læse Periodica, men da der leveredes et nyt Møbel til mere praktisk Fremlæggelse af dem, steg Benyttelsen især af almindelige, men ogsaa af enkelte tekniske. 38 er fremlagt i Manresa, alle spanske (katalanske) eller franske. En Læser spørger, hvorfor der ikke holdes Aviser, et Par spørger efter engelske. Det eneste sproglige Tidsskrift, *Revista de Filología Española*, er lidet benyttet (dette gælder ogsaa i Det kgl. Bibliotek i København). Franske Tidsskrifter yndes af Telefonistinderne i Manresa.

Til Bibliotekerne er knyttet en Foredragssal, som i Sallent har maattet tages i Brug ogsaa af Reoler til Bogopstilling. Der foregaar Præmieuddelinger paa Bogens Festedag, *la Fiesta del libro*, hvert Efteraar: to Boger uddeles til voxne Læsere (Nationaldigteren Verdaguers Værker og en Bog om Klosteret Poblet) og indtil 48 til Børn, — hvorefter der spores forøget Tilgang til Udlaanet. Til Festen hører ogsaa et Propagandaforedrag fra Bogens Verden, ogsaa ved andre Lejligheder holdes Foredrag, i Manresa endog et Kursus i katalansk Grammatik for at stimulere Sprogfølelsen. I Sallent holdtes 10 Foredrag i 1929, Salen har 100 Pladser, Tilhørernes Tal var 200. Behandlede Emner: Bogen under kunstnerisk Synsvinkel, Kunsten i Spanien, Smagens Udvikling, Den spanske Kunst paa Barcelonaudstillingen (3 Foredr.), Synspunkter for Barnets, den Unges og den Voxnes Læsning, Det moderne Samfund, Dieselmotorer og deres Anvendelse (6 Foredrag; Sallent mangler teknisk Undervisning, Biblioteket vilde supplere Manglen; Foredragsrækken sluttede med 2 Dages Ophold i Barcelona og Besøg paa Udstillingen og Polyteknisk Læreanstalt af 69 Kursister).

I Manresa foreslaas Udvidelse af Læsesalen, til Bænke i Bibliotekshaven udenfor, nogle Morgentimer i den gode Aarstid (som er lang dernede). En stor Rolle spiller overalt Børnebiblioteket i Forbindelse med de Voxnes, indrettet for Børn over 12 Aar. Der har været Vanskeligheder med Orden og Disciplin i Læsesalene: discuterende Grupper behandlede vanskelige Problemer ved Skolearbejdet, hvad der maatte forbydes, et Sted maatte endda de uroligste Elementer sættes ud, andre Steder maatte der passes paa Benyttelsen af Kunsttavler især af nøgen Kunst, som vakte Latter og usund Nysgerrighed hos de unge Læsere. Ligeledes nedlagdes Forbud mod at fremtage mere end 2 Bøger ad Gangen, da Børnene hobede hele Bjerge op paa deres Plads; herved er Benyttelsen af Læsesalen dalet stærkt i Statistiken. De smaa Læsere kan ikke ret længe ad Gangen forholde sig rolige, i Taushed og med gode Manerer, de foretrækker at faa Bøgerne med hjem at læse i fuld Frihed (de kan beholde dem i 8 Dage). Derved læser de mere, men Bøgerne lider mere trods Paabud om Papirsomslag og rene Fingre, klages der over af den bekymrede Bibliotecaria i Sallent. Børnehjemlaanet burde begrænses mere; Opholdet i Biblioteket opdrager de smaa Læsere ligesaa meget som selve Læsningen, de holdes fra at løbe paa Gaden, derfor samler Biblioteket i Pineda dem ogsaa til Fortælling eller Samtale om Læsningen et Par Gange om Maaneden. Ogsaa i Granollers holder man Samtaler med dem, en Time før Biblioteket aabner om Eftermiddagen, for at vænne dem til at være stille: der fortælles bibelske Legender, berømte Mænds Liv, de lidt ældre søger selv Besked om de Forfattere, de læser, og interesse-

rer sig for dem og deres Liv: Andersen, Grimm, Perrault, La Fontaine nævnes udtrykkelig.

Hvad læses iøvrigt udover almindelig spansk-katalansk Underholdningslektur? I Sallent staar religiøs Litteratur højest i Benyttelsen, i Granollers har Biblen 1 Læser. Espasas Encyclopædi søges som Salmonsens hos os. I Canet dyrkes Balmes, Shakespeare, Schiller, Walter Scott, Dickens. Romantikerne er ellers ude af Kurs, læses af enkelte helt Unge, gerne i Kreds, idet den ene anbefaler til den anden (Bécquer, Lamartine, Espronceda). »Greven af Montecristo« efterspørges. Joseph Conrad og Marcel Proust læses ikke, efter at den første Nysgerrighed havde sat sig. Æventyrlige Rejser og Begivenheder er yndede, Krigsbøger, Tigerjagter, store Skibe (»Titanic«), store Mænds Liv (Cambó); »Quo vadis?«, »Pompejis sidste Dage«, »Ben Hur«, Virubovas Romanov-Bog nævnes som søgte. Til Historie og Geografi mærkes Tilgang, ogsaa større Interesse for Sprog efter den katalanske Uafhængighed, for de store religiøse Værker i katalansk Oversættelse. Af katalanske Forfattere læses navnlig Angel Guimerá, Roig i Raventós, Verdager og Santiago Rusiñol. Damerne bruger Mønsterdenden *La Moda* til at tegne Modeller efter navnlig til St. Pedersfesten. Der kæmpes for at holde Kvinderne borte fra Biografteatrenes Indflydelse og Billigtryk af Films-Noveller, naar de tror at have læst »alt«, hvad Biblioteket har af læseværdigt for dem (d. e. Kærlighedshistorier). Af »exacte Videnskaber« har Radiofoni, Elektroteknik og Automobilvæsen som ventelig et stort Publikum. Der læstes i 1928 i Granollers af 85 faglige Læsere 30 Bøger Naturhistorie, 19 Matematik, 12 Astronomi og Geodæsi, 26 Fysik, 19 Kemi, 31 Geologi, 37 Biologi, Præhistorie og Antropologi, 1 Botanik, 22 Zoologi. Fransk læses (Sproget er obligat Fag i den højere Skole), Italiensk og Engelsk ogsaa (som er facultive Skolefag), Tysk derimod ikke. Svensk Gymnastik dyrkes i Sallent. Af nordiske Forfattere læses »Lagerlof«, Ibsen, Sverdrup, Nansen (selvfølgelig i Oversættelse); Griegs Musik nævnes.

Læsertyperne er væsentlig de samme, vi kender herhjemme. Der er saaledes den mere Begavede, der læser for selv at danne sig en Mening om de nye Bøger, og den jævner, som kun læser efter andres Anbefaling. Nogle læser bestandig de samme Bøger eller Forfattere (ogsaa Børn) og kan ikke bringes til at prøve andre eller afbryde Rækkefølgen i en Serie selv af indbyrdes uafhængige Skrifter som Pérez Galdós' *Episódios nacionales* eller Jules Vernes Bøger (ligesom vi hos os har Læsere, der successive gaar alle Aargange af »Ugeskrift for Læger« igennem eller har læst hele Rækken af Edinburgh Review i streng Numerorden og nu er godt i Gang med Quarterly). Nogle er Speciallæsere og dyrker kun Biavl eller Silkeormekultur, — hver Afdeling har gerne sit bestemte Publikum, kun Skønlitteraturen et mere heterogent. Laanerne omfatter i Manresa Kontorfolk, Journalister, Telefonistinder, Typografer, Skrivemaskinedamer, Vævere, Fabrikanter, Husejere, Husmødre, Portører, Rengøringskoner, i Granollers 1 Skrædder, 1 Møller, 1 Gartner, 1 Typograf, 1 Soldat, 1 Farmaceut, 1 Daglejer, 1 Forfatter, 1 Fyrpasser, 2 Præster, 2 Handlende, 6 Mekanikere, 11 Lærere etc. I Ulldecona læser de Voxne næsten ikke Skønlitteratur, men Samfundskøkonomi, Historie og Filosofi. Vi faar udskrevet en Del Udaanskort for at se, hvad de bedste Læsere forlanger, en sand Mønsterudstilling af god Litteratur (mest spansk), ogsaa for 13-aarige, der laaner 53—61 Bøger om Aaret. Som særlig glædeligt for Almendannelsen hilses det,

naar Fagfolk læser udenfor deres Fag: en Musiker i Granollers læser 17 ikke-musikalske Bøger, en Arbejder læser Senecas filosofiske Skrifter; at 4 Mekanikere læser tekniske Værker er jo ikke mærkeligt, men en af dem læser ogsaa *Don Quijote* og Benavente, en anden Balmes og Kellermann, en Pottemager viser afgjort Tendens mod den højere Kunst. Historie dyrkes i Manresa, fra Montesquieu til Ludendorff, samme Bind gaar fra en Student over i en Banearbejders, saa i en Landmands Hænder; der bliver spurgt om Data for Slaget i de Catalauniske Marker, Slaget ved Las Navas de Tolosa, om de castillanske *Comuneros*, om Jaime Erobreren. Endelig opgøres i Pineda, at 31 Industriarbejdere har læst 45 Bind Skønlitteratur, 34 Bd. Historie og Geografi, 23 Bd. ren Videnskab, 20 Bd. anvendt do., 21 Bd. Filosofi, 11 Bd. Jura, 7 Bd. Kunst, 6 Bd. Religion; 3 Præster har laant 11 Bind Skønlitteratur, 4 Bd. Sprog; 4 Gendarmere: 6 Bind Skønlitteratur, 2 Bd. Sociologi, 1 Bd. Historie, 1 Bd. Filosofi; 1 Natvægter: 8 Bind Skønlitteratur, 1 Bd. Filosofi; 2 Smede: 5 Bind Skønlitteratur, 4 Bd. Historie; 2 Skræddere: 5 Bind Filosofi, 3 Bd. Historie; 1 Hyrde: 7 Bind Skønlitteratur; 2 Snedkere: 6 Bind Skønlitteratur, 5 Bd. anvendt Videnskab; 1 Husejer: 16 Bind Skønlitteratur; 7 Handlende: 13 Bind Skønlitteratur, 4 Bd. anvendt Videnskab. Nytilkomne Laanere viser, paastaas det, Tendenser i samme Retning som de tidligere af samme Klasse, »Husejere, Handlende og Industrifolk« saaledes for »lettere Litteratur til Adspredelse«, — men her maa vi jo uvilkaarlig mindes vor hjemlige Bertel i Poul Møllers Novelle med hans Klasseinddelinger af Folk efter de Analogier, der synes at gaa gennem Universet: Husmænd, Fyrster og Stutterhingster eller Forpagtere, Kammeraadere og Duer.

FYENS STIFTSBIBLIOTEKS KATALOGISERING

Af Bibliotekar H. HVENEGAARD LASSEN, Odense.

GENNEM flere Aar har Fyens Stiftsbibliotek indskrænket sine Nyanskaffelser til det mindst mulige, i Haab om derved at faa Raad til at faa den vigtigste Del af Samlingen fyldestgørende ordnet og katalogiseret. Dette var i høj Grad paakrævet. Over den ca. 40.000 Bind store Samling findes ganske vist en Katalog fra 1902, men den er nærmest ubrugelig. Langt værdifuldere var en alfabetisk Forfatterkatalog paa Sedler i Skruebind, der var ført à jour. Men da de enkelte Bøger ikke var signerede, men ordnet alfabetisk i 47 store Grupper, og da baade Sedlernes og Bøgernes Alfabetisering frembød utallige Faldgruber, var Benyttelsen meget vanskelig og tidsspildende. Efter at Odense Centralbiblioteks Bibliotekar i 1925 tillige er bleven Bibliotekar ved Stiftsbiblioteket, hersker der et nært Samarbejde mellem de 2 Biblioteker, hvis Bygninger støder op til hinanden. Dubleringer af Boganskaffelser undgaas, og alle Udlaan fra Stiftsbiblioteket foregaar gennem Centralbiblioteket, for hvis Arbejde Stiftsbibliotekets gamle, værdifulde Samlinger er et uundværligt Rygstød. Efter 1925 er Stiftsbibliotekets gamle Bygning (Chr. IV's »Odense Gymnasium«) bleven grundigt repareret. Der er indlagt Centralvarme, Vand og elektrisk Lys (med Støvsugerkontakter!). Tilbage stod altsaa selve Bogmassens Ordning.

Den 1. April 1931 var man omsider naaet saa vidt, at Stiftsbiblioteket kunde ansætte en biblioteksuddannet Katalogisator, foreløbig for 1 Aar. Ved forskellige heldige Omstændigheder lykkedes det at fortsætte med Katalogiseringsarbejdet ogsaa efter 1. April 1932, og det har, med nogle Maaneders Afbrydelse, været fortsat lige til December 1932, hvor man var naaet den absolutte Grænse for, hvad Stiftsbiblioteket foreløbig kan ofre paa dette Formaal. Arbejdet har det første Aar været udført af Frk. Agnete Hansen, der med stor Dygtighed har planlagt og gennemført alle Katalogiseringens Enkeltheder, og derefter af Frk. Johanne Andersen, der paa udmærket Maade har fortsat og fuldført Arbejdet.

Da man fra første Færd var klar over, at en fuldstændig Katalogisering af alle Bøgerne hverken kunde naas eller vilde være Arbejdet værd, har man ud af hele Bogmassen pillet de Bøger, der endnu skønnedes at have praktisk Brugs-værdi, og desuden en Del af de ældste og sjældneste Bøger. Paa denne Maade er der ialt katalogiseret 9984 Bind, eller ca. en Fjerdedel af hele Bogsamlingen. De katalogiserede Bøger er ordnede efter Decimalklassedelingen (som Centralbibliotekets Bøger), signerede (dog ikke paa Ryggen) og opstillede for sig paa Hylder, der er tydeligt mærkede med Gruppe-Numrene. Til hver Bog er der (paa Maskine) skreven 2 Hyldelistekort, et til Centralbibliotekets Hyldeliste og et til en særlig Hyldeliste over Stiftsbibliotekets Bogbestand, der staar i dettes Bygning. Det første Kort er nødvendigt for at undgaa Dubleringskøb og for Nummereringen. Den særlige Hyldeliste bruges til Hylderevision.

Men desuden er der til hver Bog skreven de nødvendige alfabetiske Kort, der — forsynet med et særligt Mærke — er anbragt i Centralbibliotekets store alfabetiske Katalog. Foruden Forfatterkort er der skreven en Mængde Udgiver- og Titeltkort i alle Tilfælde, hvor en Bog kunde tænkes citeret under Udgiver eller Titel. Derimod har man været ret forsigtig med Emnekort, saa snart det ikke drejede sig om Biografi eller Topografi. Til den øvrige ældre Litteratur er der sjælden lavet Emnekort, naar der i Forvejen var nyere og bedre Bøger om Emnet i Centralbiblioteket, for ikke at gøre Kartoteket uoverskueligt og misvisende.

Medens alle Stiftsbibliotekets Bøger ellers findes i en stor, gammeldags Bogsal med høje Reoler, er de ældste og sjældneste Bøger nu pillet ud og anbragt i nye, lave Reoler i et mindre Forlokale (det tidligere Udlaan). De er ordnet kronologisk, og der er lavet et kronologisk Kortkatalog over dem. Desuden er der lavet en kronologisk Fortegnelse over Odense-Tryk før 1841, uden at disse dog er anbragt særskilt. I det forreste Rum findes nu desuden en lille (ret tilfældig) Samling Haandbøger, og, som særlige Dele af Rara-Samlingen, en Samling Ligprædikener, en nylig erhvervet stor og værdifuld Samling Grundtvig-Førstetryk, og endelig en lille Samling Haandskrifter, alt særskilt katalogiseret paa Kort.

Hvad der i høj Grad har besværliggjort og sinket Katalogiseringen, er de stadige Omflytninger, som har været nødvendige, da man ikke havde tomme Reoler nok til de nykatalogiserede Bøger. Ikke alene disse, men ogsaa en Del af den øvrige Bogmasse har maattet flyttes flere Gange op og ned af de høje Reoler. Dertil kommer Støvsugningen, hvorved i flere Tilfælde vistnok et Par Menneskealdres Støv og Træorme-Affald skulde fjernes. Til Gengæld har man nu en ren og smukt og nøjagtigt opstillet Bogmasse paa 10.000 Bind, hvor hver Bog har sin nøjagtige Plads og kan findes med et Øjeblikks Frist.

Enkelte af Stiftsbibliotekets gamle Afdelinger er allerede nu næsten helt gennemkatalogiserede. Dette gælder saaledes især Afdelingen Danmarks Historie, der var den uden Sammenligning mest benyttede; samt saadanne mindre Afdelinger som Salmebøger (hvor en stor ny Gave gjorde en fuldstændig Katalogisering nødvendig) og Bibeludgaver.

Tilbage staar nu en kyndig Gennemgang af hele Resten af Bogmassen, hvorved der sikkert vilde kunne fremdrages meget, især af Kuriositets-Interesse, som fortjente at opbevares under en eller anden Form; men hvorved der ogsaa vilde kunne paavises adskilligt, der er uden nogen som helst Interesse eller Værdi fra et hvilket som helst Synspunkt, og som derfor heller ikke burde vedblive at optage Plads og kræve Arbejde.

Det er vort Haab og vor hidtidige Erfaring, at vi med det allerede katalogiserede har naaet det aller meste af det, som der i Nutidens Odense kan blive Brug for af Stiftsbibliotekets Bøger. Og de er nu, i højere Grad end nogensinde før, gjort let tilgængelige »for Almenheden paa Fyn«, som det var Hensigten ved Stiftsbibliotekets Grundlæggelse i 1813.

MEDDELELSER FRA STATENS BIBLIOTEKSTILSYN

LEJEVÆRDI AF GRATIS YDEDE BIBLIOTEKS- LOKALER M. V.

Ved Ansættelsen af Lejeværdien af gratis ydede Bibliotekslokaler maa der tages Hensyn til Lokalernes Værdi til Biblioteksbrug (Indretning og Beliggenhed) og ikke alene til, hvad de iøvrigt maatte være værd til anden Brug.

Værdien af gratis ydet Lys og Varme maa saavidt muligt opgives efter Regning.

Værdien af et Lokale, som regelmæssigt anvendes til anden, ikke biblioteksmæssig, Brug (Skolestue, Skolekontor, Foredragsaal, Mejerikontor, kommunalt Administrationskontor o. lign.) kan ikke regnes som stedligt Tilskud, ligesom der ikke kan ydes Statstilskud i Forhold til den partielle Værdi af et saadant Lokale. Derimod kan Virksomheder, som har stadig Brug for en Haandbogsamling i deres Arbejde (f. Eks. Studiekredse) benytte Bibliotekslokaler uden for de faste Aabningstider.

For Bibliotekstilsynet vil ved Godkendelsen af Værdiansættelsen iøvrigt følgende komme i Betragtning:

1) Der maa være et rimeligt Forhold mellem Lokalets (Lokalernes) Størrelse og Udnyttelsen. (Eksempelvis kan nævnes, at et Rum af Størrelse som en Skolestue ikke kan forventes ansat til fuld Værdi, hvis Rummet kun benyttes til Udlaansvirksomhed et Par Timer om Ugen).

2) Der vil normalt ikke kunne godkendes en Lokaleværdi, der udgør mere end 25 % af Bibliotekets Budget, Statstilskud og Lokaleværdi indbefattet. (Eksempelvis vil et Bibliotek, hvis kontante Indtægter udgør 1500 Kr., ikke kunne forvente Godkendelse af en højere Lokaleværdi end 500 Kr.).

Hvor den faktiske Lokaleværdi er højere end den herved beregnede Sum, opføres den faktiske Værdi, som imidlertid først vil kunne godkendes, naar de stedlige kontante Tilskud har naaet den nødvendige Størrelse.

AUTORISEREDE REGNSKABSØGER

Under Henvisning til Ministeriets Bekendtgørelse af 15. Dec. 1932, § 3 f, St. 2 meddeles det herved, at en af Danske Bibliotekers Forretningsafdeling forhandlet Regnskabsbog af Type som den hidtil forhandlede i Formatet 21,5×34 cm i Løbet af Maj Maaned vil kunne faas til Købs med paatrykt Autorisation. Regnskabsbogen vil foreligge indbundet, omfattende enten 40 eller 80 Dobbeltsider.

Biblioteker, der benytter de tidligere Udgaver af Forretningsafdelingens Regnskabsbøger, kan indtil videre fortsætte med Brugen af disse.

Biblioteker, der ønsker at benytte Regnskabsbøger af en anden Type, maa indsende et Prøveblad i 2 Eksemplarer til Autorisation.

BEGYNDERKURSUS FOR BIBLIOTEKARER

Den 7.—12. August d. A. (begge Dage incl.) afholder Statens Bibliotekstilsyn Begynderkursus for Bibliotekarer ved mindre Folkebiblioteker paa Centralbiblioteket i Odense. Der ydes gratis Rejse Tur og Retur paa 3. Kl. og samme Dagpenge, som Lærerhøjskolen giver Deltagere i mindre Kursus. Ansøgning om Deltagelse sendes til Statens Bibliotekstilsyn, Skt. Pederstræde 19, København K., inden 15. Maj.

STATENS BIBLIOTEKSSKOLE

Skriftlig og mundtlig Eksamen afholdtes d. 20.—28. Marts efter ca. 5 Maaneders Undervisning. Den skriftlige Eksamen omfattede: Dansk Bogkundskab og Bogvalg, Katalogisering, Klassedeling med Nummerering, engelske og tyske Bibliotekstekster, den mundtlige: Haandbogkundskab og Bibliografi. Skolens øvrige Fag, dansk og alm. Litteraturhistorie, Bibliotekslovgivningen, faglig Praksis i et Købstadbibliotek, Biblioteksbygninger, Bibliotekshistorie og dansk Biblioteksorganisation afsluttedes uden Afgangsprøve.

Til Eksamenen indstillede sig 17 Elever, der alle bestod. De ved Eksamenen opnaaede Gennemsnitstal var følgende:

Ellen Marie Clausen, Aabenraa, 6,55; Alfred Haagerup, Nyborg, 6,83; Anna Haffgaard, Lemvig, 6,61; Erik Allerslev Jensen, Frederiksberg, 7,33; Valborg Jensen, Vejle, 6,61; Else Emilie Kisbye, Kbhvn., 7,27; Børge Mersing, Kbhvn., 7,50; Leo Moesgaard, Sønderborg, 5,11; Poul Munch, Roskilde, 7,00; Gudrun Almer Nielsen, Aalborg, 7,22; Helga Nielsen, Aalborg, 7,17; Edith Ortmann-Nielsen, Frederiksberg, 6,67; Bodil Schebye, Maribo, 7,22; Johannes Tang Kristensen, Kbhvn., 6,61; Ella Terkelsen, Horsens, 6,39; Ellen Marie Thygesen, Kbhvn., 7,17; Axela Ørving, Kbhvn., 6,61.

Den benyttede Karakterskala er den ved Studentereksaminen brugelige. Til at bestaa kræves 4,33.

MEDDELELSE FRA DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING

KONTINGENTET FOR 1933—34

maa i Henhold til Foreningens Vedtægt § 9 indsendes snarest til Kassereren under Adresse: Krønge pr. Bursø. Foreningens Postkonto er Nr. 8397.

Kontingentet er for Biblioteker $\frac{1}{2}$ pCt. af sidste Aars Indtægt, dog mindst 3 Kr. og højst 40 Kr. Personlige Medlemmer betaler 5 Kr. i aarligt Kontingent.

BIBLIOTEKSLITTERATUR

Norvegica. Minneskrift til femti-årsdagen for oprettelsen af universitetsbibliotekets norske afdeling. Oslo 1933. (276 S.).

Den 1ste Januar i indeværende Aar var en dobbelt Mindedag for det norske Universitetsbibliotek i Oslo. Paa denne Dag var det 50 Aar siden, Loven om Pligtaflævering af alle norske Tryk til Biblioteket traadte i Kraft, og samtidig begyndte dets norske Afdeling sin Virksomhed. Ved disse to Foranstaltninger skabtes for Biblioteket de nødvendige Betingelser for at kunne fungere som Landets Nationalbibliotek, en Funktion det senere har udviklet paa samme Linje som de tilsvarende Statsbiblioteker i Sverige og Danmark.

I Anledning af det dobbelte Jubilæum har Bibliotekets Tjenestemænd udarbejdet dette Festskrift, som er udgivet ved Bidrag fra Universitetets Jubilæumsfond. Det indeholder en Række selvstændige og indbyrdes uafhængige Afhandlinger, hvoraf de fleste henter deres Emner fra den norske Litteraturhistorie, kun enkelte af dem omhandler Bibliotekets egen Historie. Af disse sidste bør først

og fremmest nævnes den indledende Afhandling om Norske Afdelings Forhistorie, som skyldes Overbibliotekar Munthe. Den handler væsentlig om Pligtafleveringen, som først behandles i Almindelighed og ud fra et teoretisk Synspunkt — en ualmindelig klar og koncis Fremstilling — og derefter specielt, som den har udviklet sig i Norge. Her forsøgte man efter Adskillelsen fra Danmark i 1814 at bygge en Aflevering op paa Grundlag af de gamle danske Forordninger, men disse Forsøg strandede, og i en lang Aarrække var man i Norge uden Lovbestemmelse paa dette for Bibliotekerne saa vigtige Omraade. Først efter at A. C. Drolsum i 1876 var blevet Universitetsbibliotekets Chef, blev Spørgsmaalet for Alvor taget op, og hans Initiativ og Utrættelighed skyldes det, at Norge i Juni 1882 fik den Afleveringslov, som traadte i Kraft den 1ste Januar det følgende Aar, og som siden da har tilført Biblioteket et Eksemplar af alle de Tryksager af Betydning, som er fremstillet i Landet. Det var ogsaa Drolsums Initiativ, som førte til Oprettelsen af en speciel norsk Afdeling, hvortil foruden de Tryksager, som indkom ved den nye Pligtaflevering, skulde overføres alle de norske Tryk, som i Forvejen fandtes i Biblioteket. Først i 1925 var denne Udskillelse gennemført, og hele den norske Nationallitteratur samlet under et. Den udgør nu omtrent en Tolvtedel af hele Bibliotekets Bogbestand.

Foruden Overbibliotekar Munthes vægtige Afhandling indeholder Festskriftet to andre Bidrag til Universitetsbibliotekets Historie, nemlig Peter Kleppas Afhandling om Bibliotekets Bogbindere og Indbinding og Lizzie Prytz' Fortegnelse over dets Personale lige fra Grundlæggelsen og til Dato. Af Interesse for Bibliotekshistorien er ligeledes Leiv Amundsens Bidrag om Bogauktioner i Kristiania i det 18. Aarhundrede, bestaaende af en bibliografisk Fortegnelse over de herhenhørende trykte Auktionskataloger. *Lauritz Nielsen.*

Libraries in Canada. A study of library conditions and needs. Publ. jointly by Ryerson Press, Toronto, a. American Library Association, Chicago. 1933. (153 S.)

Læsere af B. V. vil igennem Bent Videbechs Artikler i forrige Aargang have faaet et Indtryk af det kanadiske Biblioteksvæsen og have bemærket, hvor spredt og tilfældigt det folkelige Biblioteksvæsen er vokset op, uden noget Tilløb til en planmæssig Organisation indenfor det uhyre Omraade. At Kanadierne har været sig denne Mangel bevidst er en Selvfølge, givet af Kendskaben til Forholdene i U. S. A. I de sidste to Aar har da ogsaa en stor Kommission med Støtte fra Carnegie Fonden foretaget et hele Landet omspændende Undersøgel-sesarbejde for at skaffe et Overblik over det kanadiske Biblioteksvæsens Tilstand og Muligheder og for paa Grundlag heraf at fremsætte Forslag til en rationel Organisation. Resultatet af Undersøgelsen foreligger i ovennævnte smukke Værk, der er en særdeles interessant Læsning, mønsterværdigt i Præcision og tilgængeligt for enhver. Kommissionens Medlemmer har undersøgt hver eneste Provins fra Atlanterhavet til Stillehavet og giver nu i sin Redegørelse en fortrinlig Beskrivelse af de enkelte Provinsers Natur, Befolkning og Biblioteksforhold, idet der peges paa de Vanskeligheder, der maa overvindes i de uhyre forskellige Provinser. Yderst interessant er saaledes Beskrivelsen af de Problemer, som Biblioteksarbejdet i Provinsen Quebec vil faa at løse. Af denne Provins' 3 Millioner Mennesker er 85 % fransktalende og katolske. Deres Læsning skal i Hovedsagen skaffes fra Europas fransktalende Lande, og denne Læsning skal censureres af den kanadiske katolske Gejstlighed.

Efter Beskrivelsen af de nuværende Tilstande stiller Kommissionen følgende tre Forslag: 1) Der maa oprettes større administrative Biblioteksenheder, baseret paa Amtet (the county), eller en kooperativ Forbindelse af By- og Landkommuner til Dannelse af et Centralbibliotek for et vist Distrikt. 2) Biblioteksarbejdet maa udvides ved Oprettelse af Filialer, Kørsel med Bogbiler etc., indtil det bliver omtrent saa selvfølgelig som Postvæsenet. 3) Provinsregeringerne maa føre et nøje fagligt Tilsyn med Bibliotekernes Virksomhed.

Kommissionens Beretning er som nævnt en særdeles underholdende Læsning. I Indledningen fremstilles i et meget tiltalende rent Engelsk, der minder mere om Europa end om Amerika, de almindelige Biblioteksproblemer paa en Maade, der vil interessere alle Læsere, og de følgende Kapitler giver foruden de rent biblioteksmæssige Oplysninger en i al sin Korthed lærerig og livfuld Skildring af det umaadelige Lands saa forskelligartede Natur og Kultur.

R. L. H.

FORENINGEN DANMARKS FOLKEMINDER

Af Kredslæge J. S. MØLLER, Kalundborg.

I al Stilfærdighed, overfor Offentligheden kun kendetegnet ved en Udstilling i det kgl. Bibliotek og ved Udsendelse af Nr. 40 af Foreningens Skrifter, har denne Forening fejret sin 25-aarige Fødselsdag den 20. Marts i Aar. Paa denne Dato i 1908 stiftedes den af vort Lands genialeste Folkeminde- og Myteforsker Axel Olrik, der blev dens Formand og drivende Kraft til sin altfor tidlige Død 17. Februar 1917. Foreningens Program fremgik tydeligt af dens første Publikation: Fra Dansk Folkemindesamling. Meddelelser og Spørgsmaal, 1908. Programmet bestod i to Dele, dels en systematisk Indsamling af Folkeminder fra hele Landet, dels en Udgivelse i Trykken af saadanne.

Udgivervirksomheden omfatter dels Folkelivsskildringer fra Landets forskellige Egne, dels en systematisk Udgivelse af Folkeminder, saavel de indsamlede som andetsteds forhen foreliggende, (Helligkilder, Sanglege, sønderjyske Folkesagn, store Sten), dels videnskabelige Bearbejdelser af foreliggende Folkemindestof, dels ny, kommenterede Udgaver af visse gamle Skrifter (af Joachim Junge, Erik Pontoppidan og Peder Palladius). Foreningen har tilmed afsat et Sideskud: Udvalget for Folkemaal.

Efter Prof. Axel Olriks Død blev Dr. phil. Henrik Ussing Formand og Arkivar i »Dansk Folkemindesamling«, Hans Ellekilde Sekretær. Med sidstnævnte har Foreningen da stadig nær Tilknytning til »Dansk Folkemindesamling«, Arkivet for Folkeoverleveringer af enhver Art, og denne Tilknytning er baade naturlig og nyttig. Foreningen har nu ca. 1200 Med-

lemmer, spredt over hele Landet. For et aarligt Kontingent af 4.50 Kr. faar Medlemmerne alle de udgivne Bøger, ofte digre, kostbare Værker. Det tør siges, at de allerfleste af de udgivne Værker er udpræget Folkelæsning, andre kræver naturligvis en mere speciel Interesse og Kunnen. Ingen er ligegyldige.

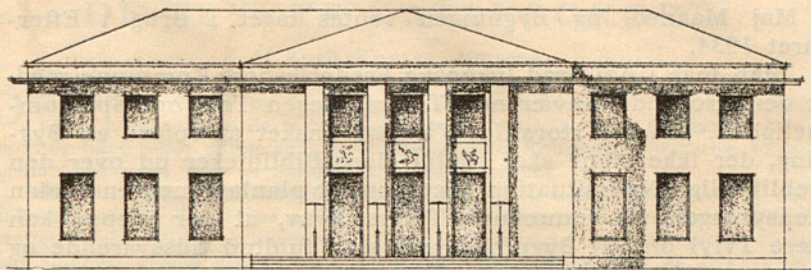
Faa eller ingen Forening i dette Land henvender sig i højere Grad end den jubilerende Forening til hele det danske Folk, i hvert Fald til de Medlemmer af vort Folkesamfund, for hvem dettes Historie og Forudsætninger ikke er noget ligegyldigt, overflødigt. Men intet Folkebibliotek i dette Land burde da undlade at indmelde sig som Medlem, da Bogladeprisen af de Bøger, der udgives, langt overstiger Medlemsbidraget.

FREDERIKSBERG KOMMUNE- BIBLIOTEKERS NYE BYGNING

SOM meddelt i forrige Nr. af »Bogens Verden« vedtog den afgaaende Kommunalbestyrelse paa Frederiksberg i sit sidste Møde at lade opføre en ny Hovedbygning til Frederiksberg Kommunebiblioteker. Disse Biblioteker har i de sidste 5—6 Aar gennemgaaet en rivende Udvikling, der nødvendiggjorde det Skridt, som Kommunalbestyrelsen nu har taget.

Frederiksberg Kommunebibliotekers Oprettelse gaar forøvrigt helt tilbage til 1887. De omfattede i de første 14 Aar to Afdelinger: Bibliotek I paa Lampevej (Howitzvej), nu Jernbanestien og Bibliotek II paa Niels Ebbesensvej. Hertil kom i 1901 Bibliotek III paa Godthaabsvej, nu Falstersvej og i 1930 Bibliotek IV paa Ewaldsensvej (Lindevangsskolen). Laanertallet i 1887—88 var ca. 600; det var i 1932—33 ca. 18.000. Det første Aars Udlaan var 24.000 Bd., i 1932—33 var det ca. 356.000 Bd.

Bibliotek I blev 1915 flyttet fra Howitzvejens Skole til nogle Lokaler i det gamle Frederiksberg Hospital, hvorfra det igen i 1919 flyttedes til Barakken paa Jernbanestien. I de første Aar delte Biblioteket Barakken med Frederiksberg Huslejenævn, men 1928 fik Biblioteket hele Barakken, og fra 1932 har Biblioteket yderligere atter taget nogle Lokaler i Howitzvejens Skole i Brug til Kontorer. Det centralt beliggende Bibliotek I blev 1914 forsynet med en Afdeling, der kaldtes Hovedbiblioteket, samt en Læsesal. Disse tre Afdelinger kom ved Omordningen i 1927—28 under en Ledelse og danner nu det Hovedbibliotek, der skal huses i den nye Biblioteksbygning. De øvrige Afdelinger vil blive Udlaansafdelinger.

Façadetegning af Frederiksbergs nye Hovedbibliotek.

Barakken paa Jernbanestien bærer ikke Præg af at være bygget med Biblioteksvirksomhed for Øje, og med den stærke Udvikling, Biblioteket har gennemgaaet i de senere Aar, blev denne Bygning, trods Udvidelserne, hurtigt ganske utilfredsstillende. Tillige var den meget brandfarlig. Man har derfor i en Aarrække syslet med Planer om en permanent Bygning for Hovedbiblioteket, og fra 1930 har der fundet et Samarbejde Sted mellem Kommunens Arkitektafdeling og Biblioteket. Resultatet er den Byggeplan, som blev vedtaget i Kommunalbestyrelsen d. 13. Marts d. A.

Som meddelt skal den nye Bygning koste 540.000 Kr., hvortil kommer 60.000 Kr. til Inventar. Den kommer til at ligge ved Frederiksberg Stationsvej lige over for den nyopførte Brandstation med Hovedindgang mod Øst, faa Meter fra den nuværende Barak. Bygningens Længde bliver ca. 56 m, dens Bredde ca. 34 m; den faar 2 Etager og Kælder under hele Bygningen. Forhallen, der tillige er Ekspeditionsrum, bliver ca. 11×14 m og gaar gennem 2 Etager. Fra den bliver der Adgang til Udlaanssalen, Læsesalene, Studiekredsrum, Undervisningslokale samt Garderobe. Bygningens Kærne er Udlaanssalen, der er ca. 14 m bred og 28 m lang og gaar gennem 2 Etager.

Denne Sal er forsynet med et omløbende Galleri med Trapper ved begge Ender og har baade Oven- og Sidelys. Den kan rumme ca. 40.000 Bd. paa aabne Hylder samt ca. 20.000 Bd. i Magasinerne under Galleriet. Der er mod Syd to Læsesale med Oven- og Sidelys, forrest en Avislæsesal paa 100 m^2 og en Studiesel paa 228 m^2 . Med særlig Adgang fra Stationsvejen findes en Børne- og Ungdomsafdeling med et Udlaan og en Læsesal med Oven- og Sidelys paa tilsammen 228 m^2 . Paa 1. Sal i Østfløjen findes et Undervisningslokale paa 63 m^2 samt 6 større og mindre Studiekredsrum. Vestfløjen er forbeholdt Bibliotekernes Administration. I Kælderen findes et ca. 600 m^2 stort Magasin, samt Rum til Reparationsværksted, Foredragssal, Varme anlæg m. m. Bygningen vil blive opført i røde Sten og faar Kobbertag. Gravningen af Grunden vil antagelig begynde

i Maj Maaned, og Bygningen ventes taget i Brug i Efteraaret 1934.

Man maa i høj Grad lykønske Frederiksberg Kommune med, at den, trods de nuværende Tidrs megen Tale om Sparsommelighed, paa saa storstilet Vis har ønsket at opføre en Bygning, der ikke alene skal hjælpe dens Biblioteker ud over den øjeblikkelige Nødssituation, men som er planlagt med en saadan Hensyntagen til kommende Tidrs Krav, at der næppe kan være Tvivl om, at Bygningen vil staa fuldtud tidssvarende og monumental gennem mange Slægtled.

KATALOGISERING AF LØBENDE TIDSSKRIFTER

Af Ida Bachmann, Maribo.

DET er glædeligt, om end ikke særlig overraskende, at redaktøren af de nye tidsskrift-»emne«kort og een af de faa abonnenter derpaa finder forehavendet upaaklageligt. Antallet af abonnenter (iflg. redaktionens oplysning i December: 5 foruden Gjentofte) synes imidlertid at tale for, at der er noget i vejen — med kortene eller med de resterende 73 danske købstadbiblioteker, der har undladt at gribe et saa længe savnet hjælpemiddel. Da denne tidsskrift-katalogisering netop burde være en fælles ting for alle landets biblioteker, og da oppositionen er i saa overvældende majoritet, vilde det maaske være mere gavnligt for sagens fremme, i stedet for at gnide sig i Hænderne over det, som faktisk er mislykket, at høre, om ikke nogle af disse 73 biblioteker har praktiske argumenter at sætte op mod redaktørens: 5 aars erfaring.

Bibliotekarerne ved, hvad man har raad til, de, der har katalogiseringen, ved, hvilken tidsbesparer et emnekort uden emne vil være, de, der har læsesalsarbejde, vil vide — nogle steder af bitter erfaring maaske — hvor meget grejere det er nu og da at slaa op i ti aargange af Dansk Tidsskrift-Index end til stadighed at arbejde med en uoverskuelig kolos af et kartotek, og de vil vide, om det er de æstetiske artikler (fra de blandede tidsskrifter) eller de faglige, der i første række bliver spurgt om. (At et biavler-tidsskrift tilligemed hundreder andre lignende ikke kommer i betragtning, havde jeg tænkt mig var en selvfølge for enhver).

Det er ganske vist en langsom vej, og tit ørkesløst, at diskutere en sag. Dog, der er allerede kommet det resultat, at redaktøren i sin notits i B.V.s sidste nummer, side 49, meddeler: »Prisen maa rette sig efter oplagets størrelse«, hvorimod man ved cirkulærets udsendelse i efteraaret kort og godt fik at vide: »Prisen er 5 øre pr. kort.« — Naar forbedringer kan ske saa smertefrit, er der haab om, at vi, naar »forbrugernes ønsker« er blevet hørt, efterhaanden kan faa en fælles emne-katalogisering.

Bibliotekar Landts gaadefuldt udtrykte forbavselse over, at »tanken om at flytte Dansk Tidsskrift-Index over i kartotekerne« skulde være undfanget paa et sted, hvor hr. Landt ikke har været i halvandet aar, maa bero paa en fejltagelse. En saa uhyrlig tanke undfanges forhaabentlig aldrig, hverken i Maribo eller andet-steds.

DE TRYKTE KATALOGKORT

Af Ruth Køster, Horsens.

DET var med Glæde og Interesse, blandet med Skepsis, at jeg i Sommer hørte, at nu skulde de trykte Katalogkort fremtræde med Forslag til Emneord og blive baade udmærkede og uundværlige for Købstadbibliotekerne. Foretagendet var uden Tvivl et Skridt i den rigtige Retning.

Min Chef havde ofte spurgt, hvad jeg syntes om trykte Katalogkort — om Biblioteket tildels skulde gaa over til at anvende disse — men jeg havde stadig maattet svare, at i deres nuværende Skikkelse havde de ingen Interesse: Naar man alligevel skulde gennemsøge Bogen for at vælge det eller de specielle Emnekort, som passede paa Bogen eller eventuelt enkelte af dens Afsnit, saa dannede de trykte Kort ingen Hjælp dertil, hvorimod det støttede ens egen Afgørelse at kopiere Titelbladet og eventuelt forme en Indholdsnote.

Der blev for nogen Tid siden talt meget om trykte Katalogkort og agiteret stærkt for Brugen af dem, samtidig med, at Forbedringen — Forslag til Emneord m. m. — skulde indføres. Og der har ikke været sagt for meget til Gunst derfor, om Emneordene blot ikke havde været saa vage, at de ikke sparer for Katalogiseringsarbejde. En Bog om Bakkehuset sættes f. Eks. under »Dansk Litteraturhistorie«, og et Titelkort (Bakkehuset) bringer saa nemt over Vanskeligheden at faa Bogen nøjere placeret. Men det er jo ikke alle Bøger om Bakkehusets Kreds, som er saa heldige at have en saadan Titel.

Et Par Eksempler fra samme Sending Katalogsedler kan jeg ikke dy mig for at nævne.

Aage Hansen: »Sætningen og dens Led i moderne dansk« sættes uden Hensyn til, hvad Sprog det drejer sig om, under det fine Fremmedord »Syntaks« — hvorfor dog ikke »Dansk Sprog. Grammatik«?

R. Grytter: »Af Musikkens Historie. Folkeviserne« affærdiges med Emneordet »Musikhistorie«, medens »Folkeviser« dog kunde være lige saa vigtigt. Og hvorfor skal en Bog med Rundskrifts-Øvelser hedde »Skriveundervisning« og ikke »Rundskrift«? Mon en Mand, som vil lære en dekorativ Skrift, vil søge under »Skriveundervisning« — snarere under »Skilteskrift«, hvorfor dette Emneord burde være en Overvejelse eller i alt Fald en Henvisning værd.

Da der ellers ofres saa mange Penge og dygtigt Arbejde paa Katalogkortene, bliver Emneordene forhaabentlig snart bragt paa Højde med Kortenes øvrige Kvalitet, og Kundekredsen vil sikkert vokse betydeligt.

Til Frøken Køsters Indlæg tillader jeg mig at bemærke følgende:

Emneordene vælges efter Forbrugernes Ønsker saa snævre som muligt, og »Elisabeth Ostenfeld: Emneord« benyttes saa meget som muligt. »Rundskrift« burde derfor absolut ikke været gaaet i Glemmebogen; men i samme Linie ligger Ordet »Syntaks«, naar Bogen handler om Sætningen og dens Led. (»Sætningslære« var vistnok bedre; men det foreslaas ikke i E. O.).

Om de andre Ord kan der diskuteres; men en saadan Diskussion er hele Tiden blevet ført mellem Udgiverne og Forbrugerne, og det forekommer mig, at den ikke bør fylde op i »Bogens Verden«s Spalter.

Een Ting viser den fremkomne Kritik: at det er rigtigt at nøjes med at give Forslag, saavel til Bøgers som til Tidsskrifters Emneord. Ord, som passer til ethvert Katalog og falder i enhver Smag, kan næppe gives. Et Landsbibliotek kan efter min Mening ikke nøjes med Centralbibliotekets Emneord, og ethvert Bibliotek maa altid tage Hensyn til, hvilke Emneord der i Forvejen findes i dets Kartotek.

Jeg har ikke det Indtryk, at der har været ret megen Reklame for de trykte Kort. Der er udsendt et Par Meddelelser, som paafaldende faa har læst. Det vigtigste er imidlertid, at der stadig arbejdes med disse Kort, og Hjælp til en Forbedring af dem er altid velkommen. Som de er nu, turde de dog være

lige saa gode og derfor ogsaa lige saa anvendelige som Amerikas og Sveriges, og Leveringsvilkaarene er vist bedre her end i noget andet Land.

Iøvrigt skal jeg citere Slutningsordene i »Vinden fortæller om Valdemar Daae« — nej, jeg tør alligevel ikke.

J. H. LANDT.

FRA BIBLIOTEKSARBEJDET

Gentofte Kommunebibliotek, der staar i stor Taknemlighedsgæld til afd. Gros-serer Julius Kopp og til Overretssagf. C. Zeuthens Mindelegat for store Bidrag til Opførelsen af den nye Biblioteksbygning i Hellerup, har d. 4. Marts ved en lille Højtidelighed ladet afsløre to Mindetavler til Ære for de to afdøde Gentofteborgere.

Biblioteket har været i stadig Vækst siden den nye Bygnings Rejsning. Saaledes er Bogudlaanet steget med over 100 pCt.

Fur Sognebibliotek blev sidste Efteraar reorganiseret med Hjælp fra Centralbiblioteket i Viborg. Bogbestanden blev gennemgaaet, forældede og snavsede Bøger blev kasserede, Bøgerne blev opstillede efter Decimalsystemet, og moderne Udlaanssystem blev indført. Hvorledes Nyordningen har virket, fremgaar af følgende Oplysninger fra Bibliotekaren: »For Tiden fra $\frac{15}{9}$ 1932 til $\frac{15}{8}$ 1933 var Antallet af Udlaan 1743 Bind, deraf Faglitteratur 283 Bind. Antallet af Laanere er nu 82. Til Sammenligning kan anføres, at Udlaanene for de 3 foregaaende hele Regnskabsaar var henholdsvis 1218, 1344 og 1350, og Antallet af Laanere 51, 48 og 51. For Benyttelsen af Biblioteket har Nyordningen virket som en mægtig Reklame, idet Antallet af Udlaan for hele Aaret vil komme nær op imod det dobbelte af Udlaanene for de nærmest foregaaende Aar.»

Hjørring Centralbibliotek har — vistnok som det første Centralbibliotek efter det ministerielle Cirkulæres Offentliggørelse — indkaldt Repræsentanter for alle statsunderstøttede Sognebiblioteker i Distriktet til Valg af en Sognebiblioteksrepræsentant i Centralbibliotekets Bestyrelse. Valgt blev den kendte Bibliotekar i Halvrimmen, Lærer Emanuel Nielsen.

Holbæk Amts Folkebogsamling har ifl. testamentarisk Bestemmelse af afd. Bødkermester J. Olsen, Maarsø, som Gave modtaget hened 250 Numre af dennes store, gode Bogsamling. Testator var i sin Tid Medlem af Bibliotekets Bestyrelse.

I Hvidovre oprettedes 1. Okt. 1931 et Kommunebibliotek. I det første Vinterhalvaar fik Biblioteket 400 Laanere, der laante c. 4900 Bd. I det nu afsluttede Finansaar havde Biblioteket 1018 Laanere, der laante c. 22.300 Bd. Der er ingen Biblioteksforening, men et meget forstaaende Sogneraad har trods Krisetid og overordentlig mange Arbejdsløse i Kommunen foruden sit én Gang bevilgede Tilskud paa 1600 Kr. til Bøger yderligere bevilget 1100 Kr. til Imødegaaelse af Laanernes voksende Behov.

Odense Kommunes Budget for 1933—34 viser en Stigning i Byens Udgift til Centralbiblioteket fra i Fjor paa 7269 Kr. Baggrunden for Stigningen er den stærke Forøgelse af Bibliotekets Benyttelse. I Forhold til Byens Størrelse er den samlede Udgift til Biblioteket (46.000 Kr.) dog stadig ikke stor.

Skrøbelev Sognebogsamling (Langeland) havde i Marts bestaaet i 10 Aar. Man fejrede Dagen ved en Festlighed i Forsamlingshuset, hvor Biblioteksdirektør Døssing talte om Læseevnen og Læselystens Vækst gennem 100 Aar. Biblioteksdirektøren endte sin Tale med følgende Ord: »Der eksisterer ikke Almue mere i forrige Aarhundredes Betydning. Derfor kan Bibliotekerne ikke i Dag med pædagogisk Pegepind træffe Bogvalg og frygtsomt overveje, om »Folket« nu ogsaa med virkeligt Udbytte kan læse denne eller hin Bog, men maa selv overlade til Læserne med Livets Risiko at træffe Valget ogsaa paa dette Omraade«.

Biblioteket i Vejle har tidligere taget Betaling for Udlaan. Det er nu gaaet over til gratis Udlaan og har samtidigt indført det detroitske Udlaanssystem.

Viborg Centralbibliotek. Blot som ét Eksempel til paa den kolossale Stigning i Bibliotekernes Benyttelse anfører vi følgende Tal fra Bibliotekarens Beretning paa Viborgbibliotekets Generalforsamling. Bibliotekets Udlaan er i det forløbne Aar steget fra 75000 Bd. til 92000 Bd., en Stigning paa omtrent 23 %. Udlaanet af oplysende Litteratur er steget fra 15000 Bd. til c. 19600 Bd., Laanernes Antal fra 2549 til 2916 (14,4 %) og Besøget paa Læsesalen fra 34000 til 39000.

Fra fremmede Biblioteker har Centralbiblioteket forskrevet 932 Bd., et meget stort Tal, der viser, at Biblioteket er i Kontakt med alle Befolkningslag. Det samlede Udlaan til Bybefolkningen andrager godt 5 Bd. pr. Indbygger og de indmeldte Laanere 15,8 % af Byens Befolkning.

NOTITSER

I Folkebiblioteket i Aarhus er man nu i Gang med de indvendige Afpudsingsarbejder. Naar disse Arbejder om nogen Tid er fuldført, gaar Snedkerne i Gang med Inventaret. Først om nogle Maaneder vil selve den biblioteksmæssige Udstyrelse kunne begynde, og man regner ikke med at kunne aabne før i Foraaret 1934.

Til Bibliotekarstillingen havde Byraadet blandt 3 af Biblioteksudvalget indstillede Ansøgere udpeget Hr. Bremerstent, Helsingør. Denne havde i sin Ansøgning imidlertid betinget sig et personligt Tillæg udover den stipulerede Løn, og da man under de herom stedfindende Forhandlinger ikke kom til Enighed, har Hr. B. meddelt Byraadet, at han betragter sin Ansøgning som annulleret.

Biblioteksudsendelse i Radio'en. Den 27. Marts havde Statsradiofonien arrangeret en Biblioteksaften i sin Serie »Hørebilleder fra Dagliglivet«. Med Redaktør Aksel Dahlerup ved Mikrofonen førtes Lytterne gennem Kommunebiblioteket paa Vesterbro. Paa særdeles instruktiv Maade fik man alle nødvendige Oplysninger om Bibliotekernes Arbejde gennem Speakerens Samtale med Bibliotekar Jens Pedersen og gennem en vel tilrettelagt Ekspedition i Udlaanet ligesom ogsaa et Kig ind i et Studieværelse med en Arbejderstudiekreds gav et kort, men lærerigt Indblik i dette betydningsfulde Samarbejde mellem Biblioteker og Studiekredse. — Den ogsaa teknisk set vellykkede Aften vil blive gentaget.

Prisnedsættelse fra Koppels Forlag. Koppels Forlag har udsendt Fortegnelse over et lille halvt Hundred af sine Forlagsartikler, der for Tiden sælges til nedsatte Priser. Det er ikke falsk Reklame, naar Forlaget selv siger, at det er »et Udvalg af virkelig gode og lodige Bøger, der sælges til stærkt nedsatte Priser«. Vi gør opmærksom paa Bøger som Bøving-Petersen og Anton Hansen, Svundne Fortidsverdener (Kr. 2.00, før 8.00), Frederik Böök, Rejse til Jeru-

salem (Kr. 2.50, før 8.00), De forhistoriske Tider i Europa (Kr. 8.75, før 35.00), Alex. Neverov, Taschkent (Kr. 1.20, før 3.50).

Dansk biografisk Leksikon. I vor Anmeldelse i forrige Nr. af B. V. af »Dansk biografisk Leksikon« hedder det, at »Meddelelserne om Portrætter og Tegninger lader adskilligt tilbage at ønske, idet man ofte kun faar at vide, at der findes et eller andet Billede af den portrætterede, men hvor det findes, meddeles ikke«. Redaktør Engelstoft meddeler os, at det er med velberaad Hu, at Findestedet kun nævnes for de Malerier og Buster, der er i offentlig Eje. Billeder i Privateje kan skifte Ejer saa tit, at det er illusorisk at stedfæste dem. I Leksikon'ets Arkiv findes iøvrigt i de allerfleste Tilfælde Oplysninger om, hvor Billederne p. t. findes, men Redaktionen har ikke villet meddele det, fordi en saadan Opgivelse saa hastigt forældes.

Deri har Redaktionen selvfølgelig Ret. Alligevel kunde maaske dog Opgivelsen mange Gange have en vis Værdi som Udgangspunkt for en Undersøgelse af, hvor Billedet senere er kommet hen.

PERSONALIA

Dødsfald. Biblioteksassistent Frk. Aase Tomasson, København, Datter af afd. Klosterpræst T., Vemmetofte, er afgaaet ved Døden under et Ophold paa Dianalund. Frk. Tomasson, der kun blev 29 Aar gammel, vil mindes af alle sine Kolleger i Vejle og København som et ualmindelig sympatisk og højt begavet Menneske og en meget dygtig Bibliotekar, af hvem man havde Grund til at vente sig meget, om Skæbnen havde forundt hende Helbred og en Virkeplads.

Personaleudveksling. Da den hidtidige Bibliotekar ved det danske Bibliotek i Flensborg, Frk. Ketty Lorentzen, agter at forlade Flensborg, er der truffet den Aftale mellem Flensborghus og Khhvns. Kommunebiblioteker, at Assistent i København, C. B. Kinch, for et Aar overtager Ledelsen af Biblioteket i Flensborg, mens dettes hidtidige Assistent, Fr. Mommsen, i dette Aar faar Lov at gøre Tjeneste i København for derefter at kunne overtage Ledelsen i Flensborg.

ANSÆTTELSER

Esbjerg. Som Børnebibliotekar i Esbjerg er fra 1. Maj ansat Frk. Valborg Jensen, Vejle.

Fredericia. Hidtilværende 2. Assistent ved Fredericia Bibliotek Frk. Ragnhild Borregaard Eriksen er ansat som 1. Assistent ved samme Bibliotek fra 1. Maj. Fra samme Dato er som 2. Assistent antaget Frk. Signe Krogh, Værløse, tidligere Rønne.

LEDIG STILLING

Gentofte. Ved Gjentofte' Kommunebibliotek antages en mandlig Assistent for et Aar fra 1/9 1933. Løn 3200 Kr. Ansøgning sendes senest 7. Maj til Bibliotekets Kontor, Øregaardsalle 7, Hellerup.

Holbæk. Ved Holbæk Amts Folkebogsamling bliver Plads ledig for en Assistent fra 15de August d. A. Ansøgeren maa have gennemgaaet Statens Biblioteksskole og have Kendskab til Oplands- og Børnebiblioteks-Arbejde.

Lønnen er 2400 Kroner aarlig. Ansøgninger stiles til Bibliotekets Bestyrelse og indsendes inden 15de Maj til Bibliotekar Jacobi, Holbæk.

L I T T E R A T U R E N

ANMELDELSER

Anmeldere i dette Nr.: Adjunkt A. N. B. Fich, Bibliotekar E. Gøtzsche (E. G.), Forfatteren Chr. Heilskov (C. H.), Bibliotekarerne Henri Hansen (H. H.), Jørgen Holck (J. H.), Johs. Lehm Laursen (J. L. L.), Aage Marcus (A. M.), Kredslæge J. S. Møller (J. S. M.), Bibliotekarerne Carl Thomsen (C. Th.) og Svend Thomsen (S. Th.).

FAGLITTERATUR

Teologi.

Hallesby, O. Helliget Herren og andre Taler holdt i København og Jylland i Januar 1933. Lohse. 1933. 208 S. 2.00. (24 Ha 38 he). Disse Taler af en stor Prædikant kan have Interesse for dem, der har hørt ham og nu ønsker at genopfriske det personlige Indtryk. J. H.

Petersen, K. Bonde. Er der Mening i Tilværelsen? De Unges Forl. 1933. 51 S. 0.90. (20.4 Ti 53). (Tidens Spørgsmaal, 1).

Den lille, populære Religionsfilosofi er første Bind i en Serie Skrifter om aktuelle Emner. Begyndelsen er god, og Fortsættelsen lover ogsaa godt med Emner som: »Nazisme-Kommunisme som Livsanskuelse« og »Arbejdsløshed, Udsigtsløshed og den fjerde Bøn«. Man skal ikke lade sig afskrække af det ringe Sidetal, da Bogen er trykt med en meget lille, men klar og letlæselig Type. J. H.

Søderberg, Hjalmar. Den forvandlede Messias. Branner. 1933. 283 S. 7.50. (22.9 Sø 25 fo).

Den svenske Romanforfatter har før øvet sin Skarpsindighed paa et teologisk Emne. Han bygger sin Fremstilling paa kendte Hypoteser af tyske Teologer om den »messianske Krig«. Jesus har villet befri sit Folk fra Romervældet med Sværd i Haand, har stormet Templet, er blevet grebet af Øvrigheden, men som »Jesus Barabbas« atter løsladt. Kun hvad der stemmer med denne Opfattelse er ægte Overlevering, mens Evangelisterne er bevidste Bedragerer. Argumentationen er ofte løs og vilkaarlig, Tonen er spottende, en daarlig Anatole France svæver over Vandene. J. H.

Samfundskundskab.

Glaeser, Ernst, & F. C. Weiskopf. U. S. S. R. — landet uden arbejdsløse. Med et forord af Aage Jørgensen. Mondes Forl. 1933. 16+184 S. ill. 4.50. (33.1 Gl 95 us).

En Billedbog fra Femaarsplanens Land, trykt i Leipzig og fremstillet med Russernes kendte Evne for Anskuelsesundervisning. Som Argumentation i en Diskussion for og imod Sovjet betyder disse 265 Fotografier saavel som Aage

Jørgensens Indledning lidt. Størsteparten af Billederne kunde godt være fra et kapitalistisk Land. Men som et Udtryk for den Begejstring for Arbejdet og Fremskridtet, der besjæler store Kredse i Rusland, er Bogen interessant og kan anbefales. C. Th.

Heckscher, Eli F. Industrialismen. Den økonomiske Udvikling 1750—1914. Aut. Overs. af E. Mørck Salomonsen. Martin. 1933. 288 S. ill. 4.00. (33.1 He 18 in).

Professor Heckschers brede, men letlæste Fremstilling af den tekniske og økonomiske Udvikling fra de sidste to Aarhundreder er velkommen, fordi den udfylder en Lakune i vor økonomiske Litteratur, men ogsaa fordi den — udfra et liberalistisk Grundsyn — paa en Række Punkter korrigerer gængse Opfattelser, som var ved at blive Klichéer. »Industrialismen«, der i Modsætning til de øvrige Bøger, Udvalget for social Litteratur har udsendt, er illustreret, afslutter den Række af Bøger om Industrien, Udvalget har udgivet: »Industrien, dens Vilkaar og Muligheder«, »Danmarks Industri« og »Rationaliseringen«. Selv smaa Biblioteker bør have disse fire Bøger. C. Th.

Marx, Karl. Kapitalen. Kritik af Nationaløkonomien. Almenfattelig Udgave ved Julian Borchardt. Overs. af C. L. Skjoldbo. Fremad. 1933. 384 S. 5.00. (33.1 Ma 768 ka).

Det maa paaskønnes, at det danske Socialdemokrati har valgt at fejre 50 Aarsdagen for Karl Marx's Død ved Udsendelse af en Udgave af »Kapitalen«, der virkelig kan blive Læsning for de mange, som gerne vil tilegne sig Marxismens Hovedtanker, men som ikke magter Værket i dets originale Form med dets over 2200 Tryksider. Borchardts Udgave løser Opgaven paa den bedste mulige Maade, idet han gengiver Bogen med Marx' egne Ord, saaledes at alt væsentligt kommer med, men redigerer Stoffet saaledes, at mange Gentagelser, Tabeller og Eksempler stryges.

Den Udbredelse, Borchardts Udgave har faaet ikke blot i den tysktalende Verden — den er oversat til 7 Sprog — giver Ret til at vente, at den i Translator Skjoldbos omhyggelige Oversættelse vil finde mange Læsere i Danmark. I de offentlige Biblioteker bør den ikke savnes. C. Th.

Folkeminder.

Foreningen Danmarks Folkeminder igennem 25 Aar, ved Hans Ellekilde. Schönberg. 1933. 183 S. ill. 5.00. (Fra Dansk Folkemindesamling Nr. 40). (39 El 51 fo).

Udkom til den udmærkede Forenings 25 Aars Fødselsdag den 20. Marts som Nr. 40 af Foreningens Skriftrække, der burde findes i ethvert Folkebibliotek. Bogen indeholder dels en Oversigt over Foreningens Historie med Billeder af dens ledende Mænd og Forfattere, dels en interessant, meget fyldig Oversigt over Folkesagn fra et enkelt dansk Sogn, Højby Sogn i Odsherred, med talrige Ill. — som Eksempel til Efterfølgelse. J. S. M.

Schmidt, Aug. F. Danmarks Kæmpesten i Folkeoverleveringerne. Schönberg. 1933. ill. 451 S. 12.00. (Danmarks Folkeminder Nr. 39). (39.1 Sc 462 da).

En stor Haandbog for Forskere, ogsaa for Hjemstavnsforskere. Efter en lang Indledning, hvori der gives en god Oversigt over de Sagn og Trosfore-

stillinger, der, knyttet til store Sten, findes i det samlede danske Stof, gives en topografisk ordnet Fortegnelse over saadanne Sten. Et Register gør det muligt at finde hver Egn's Sten af den Art i Danmark. Hovedgrundlaget for den meste Sagdannelse om Sten er en folkepsykologisk Lov: alt usædvanligt tiltrækker Opmærksomheden og kræver en Forklaring. Interessantere er de mere sparsomme Rester af en ældgammel Stendyrkelse og af Sten som Vejmærker, Samlingsmærker o. l.

J. S. M.

Topografi.

Clausen, Jens. Dynæs. Ridderborg og Digterbolig. Silkeborg. Aage Hansen. 166 S. Tvlr. Kort. 3.00. (46.4 Cl 39 dy).

En grundig og meget omfattende monografi over dette naturskønne næs i Julsø (rettere: Hjulsø) med den gamle borgbanke og husmandshuset, hvor Johan Skjoldborg boede 1907—14. Da kilderne til Dynæsborgs ældste historie svigter, opstiller forfatteren med stor lærdom og fantasi flere hypoteser, af hvilke den ene dog synes at kunne være lige saa god som den anden. Talrige og fortræffelige kildehenvisninger.

C. H.

Schweitzer, Albert. I Lambarenes Urskovs Hospital. Aut. Overs. af Alette Schou. Branner. 1933. 139 S. Tvl. 5.75. (48.2 Sc 82 il).

I »Mellem Floder og Urskov« (1922) skildrede Schweitzer sit arbejde for oprettelsen af et hospital for de indfødte i Lambarene i Afrika og fortalte om sit arbejde under sit første ophold der 1913—17. Fra 1917—1924 var han i Europa på rekreation og for at samle penge til fortsættelse af sin virksomhed. I den foreliggende bog beretter han om sit andet ophold i Lambarene 1924—27. De to bøger hører således naturligt sammen; man læser dem med dyb beundring for det humane pionerarbejde, som Schweitzer har udført på dette område, hvor den såkaldte civilisation så fuldstændig har forsømt sin pligt. Begge bøger bør findes i alle Bogsamlinger.

E. G.

Praktiske Fag.

Loft, Henry. Møller- og Bagerbogen. Udg. af Teknologisk Institut. Teknologisk Instituts Forlag. 1933. 430 S. ill. Tvl. 12.00 indb. (66.8 Lo 258 mø).

Med denne fuldt moderne Haandbog og Lærebog har vor Faglitteratur faaet en værdifuld Forøgelse. Bogens Indledning om Mølleriets og Bageriets Kulturhistorie, om Kornsorternes geografiske Udbredelse og deres Egenskaber har almindelig Interesse, medens den øvrige Del af den udtømmende Fremstilling fortrinsvis henvender sig til Producenter, Forhandlere samt erhvervs-mæssige Forbrugere af Korn og Mel. Kapitlerne om Gær, Bagepulver m. m. og om selve Bagningsprocessen vil dog ogsaa kunde fange mange Husmødres Interesse. Bogens talrige, fortrinlige Illustrationer og Skemaer letter Læsningen. Register savnes.

J. L. L.

Sprogvidenskab.

Hansen, Aage. Sætningen og dens Led i moderne Dansk. Nyt nord. F. 1933. 208 S. 5.00. (89.6 Ha 591 sæ).

Forfatteren gaar ud fra moderne Dansk (uden Skelen til Sproghistorien) og fra Talesproget. Han behandler Sætningsbygningen logisk-betydningsmæs-

sigt (i Stedet for som i den gængse Grammatik at bygge paa formelle Kendetegn, Bøjningsformer og Ordstilling) og naar derved til mange overraskende Resultater, der giver en ny Belvsnng af Sprogfølelsen. Fremstillingen er letfattelig med mange fornøjelige Eksempler. A. N. B. Fich.

Historie.

Sperling, Johs. Strejfflys over det nye Kina. Fremad. 1933. 142 S. ill. 2.00. (98.2 Sp 23 st).

Bogen giver, som Titlen lover, nogle Strejfflys over Kinas Historie med særlig Omtale af de revolutionære Bevægelser, der begyndte i Halvfemsjerne, og hvis nyeste Resultater er Nankinregeringen med dens Organisation og Fremtidsplaner. Den bringer ogsaa en Del økonomisk-statistisk Stof fra forskellige udenlandske Kilder. Forøvrigt minder den om en Række Avisartikler, hurtigt skrevne og derfor skæmmede af Unøjagtigheder og Fejl, som kunde være undgaaet. Kapitlet om Kuomintang er en ren Rebus for den uindviiede Læser, som først efterhaanden opdager, at Ordet vel nok betegner det Selskab, som det hedder, at Sun Jat-sen i 1893 (paa en anden Side 1894) stiftede til Kinas Genfødselse. En Fejl ved Bogen er den urimelige Plads, Forf. ofrer paa parlamentariske og partimæssige Forhold, som giver den ukritiske Læser et fejlagtigt Indtryk af, at Kina er paa gode Veje til at blive en vesteuropæisk Stat.

S. Th.

Østrup, J. Arabiens Historie. Med særligt Henblik paa den nyere og nyeste Tid. Med 1 Kort og 24 Billeder. U. F. F. 1933. 268 S. 3.75. (Folkelæsning Nr. 357). (98.2 Øs 78 ar).

I dette nye Bind af Serien Folkelæsning fortæller Professor Østrup om det tredie af de store muhammedanske Lande, hvis Historie og Kultur han kender tilbunds gennem Rejser og Studium. Her er samlet en Mængde Oplysninger i klar, overskuelig Form og livligt Sprog om Problemer vedrørende Nutidens Orientpolitik før og efter Verdenskrigen, som det hidtil ikke har været let at finde noget sammenhængende om. Bogen er derfor værdifuld for alle Biblioteker.

S. Th.

Personalhistorie.

Galster, Kjeld. H. C. Andersen og hans Rektor. Konrad Jørgensens Forl. Kolding. 1933. 145 S. 5.50. (99.4 An 35 ga).

Kan man stole paa den haarde dom, H. C. Andersen fælder over sin rektor i Slagelse og Helsingør, S. Meisling? Meningerne herom har hidtil været delte. Den flittige Lektor og dr. phil. i Kolding, der tidligere har udgivet et par fortræffelige bøger om Ingemann og Hauch, søger her at gøre ret og skel mellem de to parter. Bogen er opbygget som en juridisk proces, hvori ordet først gives til aktor, H. C. Andersen, der afløses af defensor, Ole Lund, der i sin fornøjelige bog: Smaabilleder fra Helsingør, 1900, bravt forsvarer Meisling; som det sig hør og bør, faar anklagede, Meisling, ordet sidst, hvorefter dommeren, d.v.s. læseren, kan fælde dommen: aktors ord maa staa til troende; alt tyder paa, at Andersens bedømmelse ikke er overdreven. Bogen, hvortil der er benyttet meget utrykt stof, er sat levende op og er en berigelse af den store litteratur om Andersen.

H. H.

Grønbech, Vilh. William Blake. Kunstner, Digter, Mystiker. Branner 1933. 260 S. ill. Por. Tvl. 12.00. (99.4 Bl 21 gr).

William Blake fødtes i London 1757 i smaa Kaar og blev uddannet til Kobberstikker; allerede som lille Dreng havde han Visioner, som senere stærkt præges af Bekendtskabet med Bibelen, Milton og Dante. Sine Syner skildrer han i Tegninger og Malerier; en stor Del af Blakes Produktion bestaar af Illustrationer til hans lyriske Digte og saakaldte profetiske Bøger. Blakes Kunst er saa særpræget og fantasifuld, at flere i Samtiden ansaa ham for gal; han døde 1827.

Bogen fremtræder som et Led i Grønbechs store Værk om Mystikerne og med Rette, thi selv om der paa Titelbladet staar: Kunstner — Digter — Mystiker, fortolkes og forstaas de to første Bestemmelser helt ud fra den sidste; man kan ogsaa sige det omvendt saaledes, at Blake er saa helt Kunstner, at Kunsten for ham er den eneste mulige Livsform, den eneste Virkelighed; det kunstneriske Livssyn føres igennem med en saadan Konsekvens, at det bliver Mystik.

For Blake er den skabende Fantasi Virkelighedens Kildespring, og herudfra former han i et mythologisk Sprog sine Billeder, hvor Legeme og Sjæl, godt og ondt, Barmhertighed og Grusomhed er eet, og hvor Lammet og Tigeren er lige gyldige Udtryk for Livets Realitet. Blakes hele Indstilling bringer ham i skarp Opposition til Samtidens Aandsliv, baade indenfor Videnskab, Moral og Religion, og ikke mindst her føler Grønbech sig aandsbeslægtet med den store Britte.

Det vil være haabløst at give et Referat af Indholdet, som er en Genfortælling og Gendigtning af Blakes profetiske Bøger og erotiske Lyrik. Sidst i Bogen giver Grønbech nogle Oversættelser af udvalgte Steder fra hans Produktion. I »Mystik og Mystikere« Gyld. 1928—30 har Aage Marcus oversat Blakes »Marriage of Heaven and Hell«.

Bogen er fuld af de pragtfuldeste Prøver paa Blakes ejendommelige Kunst; særlig stærkt Indtryk gør en Række Illustrationer til Jobs Bog. J. H.

Hendriksen, F. Mennesker og Oplevelser. Ny revideret og illustr. Udg. Forf.s Forlag (Xylograf H. Stormgade 12, Kbh. K.) 1932. 460 S. ill. 40.00. (20 % Rabat til Biblioteker). (99.4 He 664 he).

Enhver, der i det sidste halve Aarhundrede har været beskæftiget med dansk Boghaandværk i bedre Forstand, har før eller senere mødt den Mand, der i dette lange Tidsrum har været dansk Bogkunsts centrale Skikkelse, Xylograf F. Hendriksen. Et helt Afsnit af vor Kulturhistorie udgøres af de Bevægelser, de Impulser til Kunstnere og Haandværkere, der skyldes den gamle Mester, ligefra han som ung førte de nye Strømninger med sig hjem fra Udlandet og til den Dag i Dag, og utallige er de, der skylder ham Tak for Hjælp med Raad og Daad.

Saa langt tilbage som i 1910 følte Xylograf Hendriksen selv, at de Mennesker, han havde staaet nær, og med hvem han havde delt Arbejde og Sejre eller Nederlag, var saa mange og af en saadan Art, at det var rimeligt at overlade Efterverdenen en Redegørelse, der i sig selv blev et levende og højt værdifuldt Billede af meget stor Værdi, saavel rent menneskeligt som i kulturhistorisk Henseende. Bogen, »Mennesker og Oplevelser«, blev dog kun fremstillet som Privattræk i ca. 100 Exemplarer og har, siden den udkom, hørt

til de største Sjældenheder og de dyrest betalte paa vore Auktioner. Efter Mellemtiden at have udsendt en Række store og saare smukke Værker, saasom Mindebogen om Zahrtmann, Bogen om Frölich og hans Gruppe og En dansk Kunstnerkreds, har Hendriksen imidlertid nu fornylig udsendt en ny, rigt illustreret og meget udvidet Udgave af Mennesker og Oplevelser.

Det er af stor Vigtighed, at Xylograf Hendriksen trods sin høje Alder har haft Energi til at gennemføre dette Arbejde, thi først som Bogen nu foreligger, danner den den naturlige Afslutning og Afrunding af hele det kunsthistoriske Forfatterskab, der var begyndt med de andre ovenfor nævnte Arbejder. Men ikke blot som Kunsthistorie, men ogsaa som Memoireværk og som Skildring af Tider og Forhold, der nu er helt forandrede, indtager Bogen en ganske særlig og meget fremragende Plads i vor Litteratur.

At den med det store Antal fortrinlige Illustrationer og hele smukke Udstyr ikke har kunnet fremstilles billigt, er naturligt, men da mange Mennesker, for hvem den vil være af allerstørste Interesse, derved er afskaaret fra at købe den, er det en Pligt for ethvert Bibliotek, der paa nogen Maade er i Stand til det, snarest muligt at erhverve dette paa saa mange Maader usædvanlige og betydningsfulde Værk.

A. M.

SKØNLITTERATUR

Anmeldt af Carl Jacobi.

Bønnelycke, Emil. Lokomotivet. Roman. Gyld. 1933. 378 S. 8.50.
(Bø 69 lo).

Bønnelyckes Bog overrasker. Maaske skyldes Overraskelsen noget, at Læseren ikke havde ventet en saa fast opbygget og afklaret Bog fra hans Haand, men mere skyldes den, at Begyndelsen ikke synes at love noget særligt udover nøje Kendskab til Jernbaneétaten, og saa stiger Interessen fra Side til Side, fordi Handlingen fængsler, og alle de optrædende er sikkert og levende skildret. Tilmed er der noget ganske særligt dansk ved Bogen; det er en god, solid, ærlig, dansk Roman.

Dens Hovedhandling er, at en Flab af en Jernbaneassistent, der har en Smule kunstneriske Evner, som han nærmest udnytter i forførerisk Øjemed, faar rokket en Lokomotivfyrbøders Hustru ud af Ligevægt, og da hendes Mand kommer under Vejr med, at der er noget galt paa Færde med hende, overfalder han en Mand, han fejlagtigt mener er Skyld i hans Ulykke, og forvolder hans Død.

Gross, Wilhelm. Bølgelængde Nul. International Kriminalroman om Opfindelsernes, Viktualiernes og Teknokratiets Mysterier. Wilh. Hansen. 1933. 199 S. ill. 2.35. (Gr 77 bø).

En anstrængt morsom Parodi paa fjottede Kriminalromaner. Det er forbløffende, at Forfatteren har kunnet udholde at skrive disse 199 Sider med fuld Damp oppe, hvad han har gjort. Men at der er noget morsomt ved Bogens Figurer, viser de virkelig vittige Tegninger, Ungermann har begaaet af dem.

Digte af N. F. S. Grundtvig. Indledning, Udvalg og Noter ved Carl S. Petersen. Tegninger af Joakim Skovgaard. Udgivet af Foreningen Fremtiden. 1933. 251 S. Por. 8.00. (Gr 89 di).

I et usædvanligt indtagende Udstyr, forsynet med en Indledning, der rede-gør for Bogens Inddeling og Digtenes Rækkefølge og forøvrigt er baaret af dyb Fortrolighed med Grundtvigs Forfatterskab og aabenbart dyb Kærlighed til det, fremtræder dette Udvalg af hans Salmer, Sange og Digte. Og det maa siges at være vellykket. Naturligvis kan der være divergerende Meninger om Rime-ligheden for at medtage netop det eller det Digt. Men at Udvalget er ypper-ligt, fremgaar klart deraf, at man efter Gennemlæsningen har faaet et Billede af den hele Grundtvig, Salmisten, Historikeren, Skolemanden, den folkelige Sanger og Digteren, og tillige noget andet og meget væsentligt, nemlig et overbevisende Indtryk af hans digteriske Rigdom. Det skal endelig anføres, at Bogen er for-synet med Noter, der ikke indskrænker sig til tørre Oplysninger, men giver deres Bidrag til Kendskabet til ham. Det smukke Bind hører iøvrigt Hjemmene mere end de folkelige Biblioteker til.

Keun, Irmgard(t.). Kunstsilkepigen. Overs. af Clara Hammerich. Jesp. og Pio. 1933. 200 S. 4.00. (Ke 88 ku).

En overflodig Bog, der ikke burde have været oversat, handlende om en ung, tysk Pige, hvis Livsbegær er større end hendes Indtægter og hvis Dyd — — naa, om Dyd er der ikke Tale, hun er slet og ret en Skøge, og det er umuligt at blive rørt over hendes Skæbne, selv om hun gerne vil agere Kame-liadame.

Leopold, Sv. Grundtvig. Danmarks Profet. Gyld. 1933. 94 S. 3.75. (Le 65 gr).

Det Udvalg af Grundtvigs Digte, der omtales ovenfor, giver et Indtryk af Vælde og profetisk Vidsyn, men det Livsbillede, Leopold tegner af ham, svarer ikke til det. Hans Bog har kultur- og litteraturhistoriske Værdier, er egentlig en Slags poetisk, litteraturhistorisk Studie, men Billedet virker ferskt og stereotyp, og at det skulde kunne samle Nutidsmenneskers Interesse om Grundtvig eller øge hans Læsekreds, er næppe sandsynligt.

Lewisohn, Ludvig (am.). Herbert Crump. Forord af Thomas Mann. Overs. af Palle Rosenkrantz. Hasselb. 1933. 348 S. 7.50. (Le 91 he).

Herbert Crump, Søn af en Musiker, selv Musiker, allerede som Dreng saa musikalsk, saa hans hele Væsen og Væremaade er adlet af det, og hans Sind er sky for alt smudsigt og lavt, ja end ikke begriber det, aldrig hele sit Liv begriber det; dette mærkeligt rene Sind har i sin Ungdom en skøn Kærligheds-oplevelse, og da hans Elskede forlader ham, lader han sig halvt viljeløs lokke ind i et Forhold til en Kvinde, der er langt ældre end han, af Natur saa smud-sig, som han er ren, plumret i sit erotiske Begær, men klog nok til at fingere moderlig Omhu og Æmhed og faa ham narret til at ægte sig. Og nu begynder en Tragedie, der er grum som et strindbergske Drama, hvor dette graadige, smudsige og nederdrægtige Kvindemenneske klamrer sig til ham, som Edder-koppen til sit Bytte, og i Ly af amerikansk Lovgivning og lavsindet amerikansk Moral hindrer ham i Skilsmisse, indtil han en Dag paa Bristepunktet af Væm-melse slaar hende ihjel.

Med lige saa stor Styrke som Beherskelse har Forfatteren fortalt denne gribende Ægteskabshistorie, der, skønt den sigter paa amerikanske Forhold, har Bud til alle.

Sjolochoff, Michail (r.). Stille flyder Don. Bd. 2. Overs. af Anja Tschemerinsky Cohn. Gyld. 1933. 399 S. 7.50. (Sj 65 st).

Det berømte Værks anden Del foreligger nu vedføjet en lang Personliste og Data fra den russiske Revolutions Historie, og det omhandler Kosakkernes Deltagelse i Verdenskrigens sidste Fase og deres Stilling til Bolsjevismen, saaledes som denne æder sig ind i Regimenterne, opløser Disciplinen og modner til Revolutionen. De samme overlegne Fortællerevner præger ogsaa denne Del af Bogen, Læseren ledes næsten som en Selvfølgelighed til at forstaa, hvorledes alt er gaaet til. Men — det er saa spredt, Omraadet er saa uhyre, og ganske vist kommer man Folket, men ikke de enkelte saa nær, saa man fæstner sig dybere ved dem. Der føjes ikke noget til Kendskabet til disse Mennesker, trods Lavinen ruller, staar Bogen stille. Man lærer noget, men man trættes — som naar Havet ustandseligt tordner sine Bølger mod Kysten.

ANDRE NYE BØGER

Faglitteratur.

Fra Nationalmuseets Arbejdsmark. 1933. Gyld. 1933. 93 S. ill. 3.00. (06.6 Fr 14).

Amundsen, Valdemar, Mogens Fenger og L. N. Hvidt. Kønsmoral. Ægteskab. Fødselsbegrænsning. Fosterdrab. Lohse. 1933. 100 S. 2.00. (15.3 Am 65 kø).

Tidens Spørgsmaal. Aarhus. De Unges Forl. 1933. Bd. à 0.90. (20.4 Ti 53).
2. Høgsbro, Halfdan: De nye Religioner. Kommunisme — Nationalsocialisme som Livsanskuelse.

Engels, Fr. og V. I. Lenin. Karl Marx. Artikler og afhandlinger om marxismen og den materialistiske historieopfattelse, samlede i anledning af 50-aaret for Karl Marx's død. Udg. og forsynet med et forord af Ove Johannsen. Monde. 1933. 64 S. 1.00. (Socialistisk Bibliotek. Bd. 3.) (33.5 En 48 ka).
Marx, Karl. Løn, Pris og Profit. Foredrag holdt 1865 i »Internationales« Generalraad. Tillæg: Materiale til Karl Marx's og Friedrich Engels' fagforeningsteori. Udg. af Ove Johannsen. Paa dansk v. S. Broghelius. Monde. 1933. 80 S. 1.25. (Socialistisk Bibliotek Bd. 2.) (33.1 Ma 768 lø).

Bruun, Georg. Kolding før 1700. En Hjemstavnsbog. Udg. af Bestyrelsen for »Det historisk-antikvariske Selskab for Kolding og Omegn«. Kolding. Schæfer. 1933. 208 S. ill. Kort. Tavler. 4.50. (46.4 Br 87 ko).

Čapek, Karel. Et Aar med min Have. Ill. af Josef Čapek. Til Belæring for alle Havevenner. Haase. 143 S. ill. 3.50. (63.5 Ca 42 a).

Nicolaysen, S. m. fl. Mit Feriehus. Tegninger, Beskrivelser og Overslag til 10 Feriehuse der kan bygges for 500—5000 Kr. Vejledning i hvorledes man selv kan helt eller delvis kan bygge sig et Feriehus. Vejledning i Udstyrelse af Feriehuset. Hage & Cl. (Gyld.) 1933. 50 S. ill. 3.75. (69.2 Ni 21 mi).

- Culbertsen, Ely. Kontraktbride. Blaa Bog. Paa dansk ved Anders Møller. Gyld. 1933. 255 S. 4.75. (79.4 Cu 39 ko).
- Dragehjelm, Hans. Barnets Arbejde i Sand. Med 19 Billeder. Forf's Forl. 1933. 45 S. (79.3 Dr 22 ba).
- Idræt og Leg. Dans. Schultz. 1933. 198 S. ill. 8.00. (Nordisk Kultur, 24.) (79 Id 78).
- A. Idrøtt och Lek utg. av Johan Götlind.
- B. Dans udg. af H. Grüner Nielsen.
- Boisen, Poul og V. A. Christensen. Basic Engelsk. Gyld. 1933. 110 S. 2.35. (89.3 Bo 30 ba).
- Abramowitsch, R. De politiske Fanger i Sovjet-Unionen. Udg. af »Kommissionen til Undersøgelse af de politiske Fangers Stilling«. Overs. af C. L. Skjoldbo. »Fremad«. 1933. 56 S. 1.00. (97.9 Ab 76 po).
- Friesen, Otto v. (Utg.). Runorna. Schultz. 8+280 S. ill. 15.50. (Nordisk Kultur, 6.) (91. Fr 61_{ru}).

Skønlitteratur.

- Baum, Vicki (t.). Stjerner. Roman fra Hollywood. Jesp. & Pio. 1933. 249 S. 4.00. (Ba 85 st).
- Garff, Alex. Den bedende Dreng. Digte. Gyld. 1933. 99 S. 3.75. (Ga 64 be).
- Gunnarsson, Gunnar (isl.). De blindes Hus. Gyld. 1933. 96 S. 3.00. (Gu 63 bl).
- Hauvinkel, Elith Petersen. Karen Bigaard paa »Lille Vinsel«. Lohse. 1933. 195 S. 2.50. (Ha 94 ka).
- Jørgensen, Johannes. Joakims Hjemkomst. Gyld. 1933. 93 S. 3.50. (Jø 69 jo).
- Kristensen, K. L. Jord og Hjærte. Digte. Gyld. 1933. 98 S. 4.50. (Kr 641 jo).
- Lindeman, Kelvin. Vi skal nok blive berømte. Nyt nord. F. 1933. 20 8S. 4.75. (Li 63 vi).
- Pedersen, Hans Hartvig Seedorff. I Drift. Et Digt. Tegninger af Ernst Hansen. Branner. 1933. U. P. 3.50. (Pe 24 id).
- Paludan-Müller, M. Emigranten paa Gyldensteen. Historisk Roman fra Ludvig XIV og Frederik IV's Tid. Jesp. & Pio. 1933. 218 S. 3.00. (Pa 52 em).
- Rasmussen, Emil. Blaa Himmel og blodrøde Nelliker. Roman fra det moderne Spanien. Gyld. 1933. 257 S. 7.50. (Ra 57 bl).
- Vioux, Marcelle (fr.). Landevejen. Aut. Overs. ved C. E. Falbe-Hansen. Martin. 1933. 222 S. 3.00. (Vi 848 la).
- Wulff, Johannes. Nye Mumlerier. Fortællinger og Eventyr. Nyt nord. 1933. 207 S. 4.75. (Wu 48 ny).

Nye Udgaver.

- Nexø, M. A. Pelle Erobreren. 4. Udg. Gyld. 1933. 896 S. 8.75. (Ne 97 pe).

*

Under Serietitlen »Tidens norske Diktere« udsender Aschehougs Forlag i Oslo tolv Bind Skønlitteratur valgt blandt det bedste, som er frembragt af de Generationer, der fulgte efter de gamle »store«. Det er et fortrinligt Udvalg, vel egnet som Repræsentation for norsk Digtning i vore mindre Folkebiblioteker. Der er udkommet tre Bind, nemlig Tryggve Andersens brede kulturhistoriske Roman fra Ringsaker omkr. 1800: »I cancelliraadens dage«, Sigrid Undsets henrivende »Jenny« og Hjalmar Christensens Bog om det moderne Norges Tilblivelsesproces »Fogedgaarden«. Yderligere skal udkomme: Nini Roll Ankers »Huset i Søgaten«, Arne Garborgs »Haugtussa«, Oskar Braatens »Ulvehiet«, Hans E. Kinck, Noveller, Gabriel Scotts »Kilden«, Barbra Rings »Jomfruen«, Kr. Elster d. y.s »Min bror Harris«, Ragnhild Jølsens »Rikka Gan« og Johan Falkbergets »Den fjerde nattevakt«. Prisen er kun 2 Kr. pr. Bd. Bøgerne sælges dog ikke enkeltvis.

U N G D O M M E N

TIDENDE FOR BØRNE- OG UNGDOMSBIBLIOTEKER

Stof til denne Afdeling sendes til Redaktør Pedersen-Sejerbo, Krønge pr. Bursø

NYE BØGER

Anmeldere: Lærer Chr. Winther (Chr. W.) og Pedersen-Sejerbo (P. S.).

Geisenheyner, Max. Jorden rundt i »Graf Zeppelin«. Jesp. og Pio. 1933. 130 S. 4.00 kart.

Det er den eventyrlige Flyvning under Dr. Eckeners Førerskab, beskrevet af en af Deltagerne, som danske Læsere her faar et særdeles grundigt Indblik i. Paa 12 Dage, 12 Timer og 16 Minutter har »Graf Zeppelin« tilbagelagt 35234 km over Verdenshave, endeløse Tundraegne og skyhøje Bjerge. Det er det moderne Eventyr, det er det menneskelige Snilde, vi i Undren maa bøje os for; og det er denne Undren og Beundring, som bærer Journalistens Skildring af Færden.

Bogen er beregnet for Ungdommen, men vil i lige saa høj Grad fængsle den voksne Læser.

Forlaget har indlemmet den i Serien af Bøger i stort Format. Papir, Tryk og det rige Billedstof er første Klasses Arbejde, og Kartonneringen synes at være mere holdbar end ved de første Bind. P. S.

Bang, Ole. En knippel Tur. Hasselb. 1933. 96 S. 1.50 kart.

Ole Bang er sandsynligvis Debutant. Uden noget Særpræg fortæller han om de to Venner, Slikkonens Hans og Konsulens Poul, der paa en Lysttur driver til Havs, optages af en Damper, kommer til New York og vender hjem igen adskillige Oplevelser rigere, den ene bestyrket i, den anden kureret for sin Tilbøjelighed for Sømandslivet. Hurtigt læst og hurtigt glemt.

Buchhave, H. Min Onkel fra Ronongo. Hasselb. 1933. 95 S. 1.50 kart.

Foruden »Min Onkel fra Ronongo«, der handler om en Skolekomedies Tilblivelse, har Buchhave medtaget tre mindre, ikke betydelige Fortællinger om Drenges Oplevelser i Hjem, Skole og Sommerlejr, præget af Forfatterens Lys-syn og gode Humør.

Nielsen, Ebbe. Reklamedrengen. Hasselb. 1933. 96 S. 1.50 kart.

»Reklamedrengen« skildrer en Københavnerdreng, der efter forskellige Oplevelser bliver uddannet som Reklametegner. Pudsig og fornøjelige Enkelt-heder, men mere kritiske Læsere vil finde, at Karakterskildringen er for overfladisk, og at Forfatteren kommer alt for let over Vanskelighederne.

Chr. W.

»BOGENS VERDEN« sendes gratis til Medlemmer af Danmarks Biblioteksforening og til Medlemmer af Skolebiblioteksforeningen af 1917 for 4 Kr. aarlig. Abonnementspris er 8 Kr. Redaktionens Adresse: Skt. Pederstræde 19², Kbh. K. Annonceafdeling: Vesterbrogade 2 D¹, Kbh. V. Telf. Centr. 12675 & 12676.

Gyldendals Tidsskrifter

DANSKE STUDIER. Udgivne for Universitetsjubilæets danske Samfund af *Gunnar Knudsen* og *Marius Kristensen*. Pr. Aargang (4 Hæfter) 6 Kr.

NATIONALØKONOMISK TIDSSKRIFT. Udgivet af Nationaløkonomisk Forening. Redaktionsudvalg: *C. V. Bramsnæs*, *H. Stjernqvist*, *F. Zeuthen*. Redaktør: *Jens Toftegaard*. Pr. Aargang (6 Hæfter) 12 Kr., enkelte Hæfter 3 Kr.

NATURENS VERDEN. Redigeret af Professor, Dr. phil. *Rich. Ege*. Udgivet med Støtte af Undervisningsministeriet og af Danmarks naturvidenskabelige Samfund. Pr. Aargang (10 Hæfter) 16 Kr., enkelte Hæfter 2 Kr.

NATURENS VIDUNDERE. Tidsskrift for Zoologi, Botanik, Geologi, Astronomi, Meteorologi. Under Redaktion af Magister *Ingvald Lieberkind*. Pr. Aargang (12 Hæfter) 12 Kr., enkelte Hæfter 1 Kr. 25 Øre.

SCANDIA. Tidsskrift för historisk forskning. Utgiven af *Lauritz Weibull*. Pr. Aargang (2 Hæfter) 8 Kr., enkelte Hæfter 5 Kr.

STATISTISKE EFTERRETNINGER. Udgivet af det statistiske Departement. Pr. Aargang (ca. 35—40 Hæfter) 1 Kr., enkelte Numre 10 Øre.

TIDSSKRIFT FOR PLANTEAVL. Organ for Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur. Udgivet af Statens Planteavlsudvalg. Redigeret af *H. C. Larsen*. Pr. Bind (4 à 5 Hæfter) 10 Kr., enkelte Hæfter 2 Kr. 50 Øre.

TILSKUEREN. Redigeret af *Axel Garde*. Pr. Aargang (12 Hæfter) 20 Kr., enkelte Hæfter 2 Kr.

VOR UNGDOM. Udgivet af Det pædagogiske Selskab under Redaktion af *Hans Kyrre*, *Ludvig Mortensen* og *Maria Nielsen*. Pr. Aargang (10 Hæfter) 5 Kr.

ØKONOMI OG POLITIK. Politisk og økonomisk Oversigt over det sidste Kvartal. Udgivet af Institutet for Historie og Samfundsøkonomi. Pr. Aargang (4 Hæfter) 4 Kr.

Abonnement kan tegnes i enhver Boglade.

Græbes Bogtrykkeri

Studiestræde 19

København K

Telefon Central 1012

**BERNH. MIDDELBOES
REPRODUKTIONSANSTALT**

34 St. Pederstræde 34

Telf. 5797

Bibliotekernes Indkøber

Jul. Margolinsky

Gothersgade 145 - København K.

Telefon Palæ 3456

fremskaffer ved systematisk
Eftersøgning antikvariske
Expl. af alle Bøger og
større Værker til Dan-
marks Biblioteker.

Paa Lager findes
altid stort Udvalg
af ældre og
nyere dansk
Litteratur

